

ILGALAIKĖS INSTITUCINĖS MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR EKSPERIMENTINĖS (SOCIALINĖS,
KULTŪRINĖS) PLĖTROS PROGRAMOS
BAIGIAMOJI ATASKAITA

Gauta Lietuvos mokslo taryboje

(Data – pildo Taryba)

Ataskaitos registracijos Nr.

(Pildo Taryba)

1. DUOMENYS APIE PROGRAMĄ

Programos pavadinimas	Subalansuotos baudžiamosios politikos ir efektyvios nusikaltimų prevencijos link: visuomenės saugumo stiprinimo galimybių žmogaus teisių apsaugos kontekste tyrimai
Mokslo ir studijų institucija (programos vykdytoja)	<i>Lietuvos teisės institutas</i> Ankštoji g. 1A, Vilnius Tel. (+370 5) 2497591; el. p. info@teise.org Kodas 111952785
Programos trukmė	3 metai
Laikotarpis, už kurį teikiama ataskaita	2016–2018 m.
Programai skirti norminiai etatai	9,25 norminio etato

2. PROGRAMOS VYKDYTOJAI

Eil. Nr.	Mokslo laipsnis	Vardas, pavardė	Pareigos
Programos vadovas			
1.	Mokslų daktarė	Svetlana Justickaja	Mokslų darbuotoja
Kiti programos vykdytojai			
2.	Mokslų daktaras	Gintautas Sakalauskas	Vyr. mokslų darbuotojas
3.	Mokslų daktaras	Simonas Nikartas	Vyresn. mokslų darbuotojas
4.	Mokslų daktarė	Ilona Michailovič	Vyresn. mokslų darbuotoja
5.	Mokslų daktaras	Tomas Rudzkiš	Vyresn. mokslų darbuotojas
6.	Mokslų daktaras	Rokas Uscila	Direktorius pavaduotojas
7.	Mokslų daktaras	Skirmantas Bikelis	Vyr. mokslų darbuotojas
8.	Mokslų daktaras	Justinas Namavičius	Mokslų darbuotojas
9.	Mokslų daktarė	Rūta Vaičiūnienė	Mokslų darbuotoja
10.	Mokslų daktaras	Petras Tarasevičius	Mokslų darbuotojas
11.	Magistrė	Justina Dešriūtė	Jaunesn. mokslų darbuotoja
12.	Magistras	Liubovė Jarutienė	Jaunesn. mokslų darbuotoja
13.	Magistrė	Renata Giedrytė-Mačiulienė	Tyrėja

14.	Magistras / mokslų daktaras	Mindaugas Lankauskas	Tyrėjas / mokslo darbuotojas
15.	Magistrė	Laura Ūselė	Tyrėja
16.	Mokslų daktaras	Darius Pranka	Mokslo darbuotojas
17.	Magistrė	Virginija Gelžinytė	Jaunesn. mokslo darbuotoja
18.	Magistrė	Rasa Tirilytė-Zelenina	Jaunesn. mokslo darbuotoja
19.	Mokslų daktaras	Igoris Bazylevas	Mokslo darbuotojas / tyrėjas

3. ATLIKTI DARBAI IR PROGRAMOS REZULTATAI

Programos tikslas – ištirti visuomenės saugumo stiprinimo galimybes ir pasiūlyti strategijas, apimančias subalansuotas ir efektyvias teisinių bei prevencinių priemonių sistemas.

1. Programos uždavinys – „ištirti Lietuvos bei tarptautinės baudžiamosios politikos ypatumus bei tendencijas šiuolaikinės visuomenės raidos kontekste ir pasiūlyti efektyvias ir subalansuotas teisinių priemonių taikymo strategijas, padėsiančias didinti visuomenės saugumą mažiausiais žmogaus teisių ribojimų bei teisės saugos institucijų išteklių kaštais“.

Pirmajam uždaviniui įgyvendinti buvo numatyta vykdyti tyrimus trimis kryptimis: bendrų baudžiamosios politikos tendencijų ir jas lemiančių veiksnių (programos 5.1.1 p.); atskirų aktualiausių baudžiamosios politikos krypčių (programos 5.1.2 p.) bei naujųjų baudžiamosios politikos strategijų (programos 5.1.3 p.).

Bendrų baudžiamosios politikos tendencijų ir jas lemiančių veiksnių tyrimai (programos 5.1.1 p.)

Vykdam šią tyrimų kryptį buvo atlikti vienas kitą papildantys tyrimai, kurie kartu atskleidžia pamatines baudžiamosios politikos Lietuvoje problemas, veiksnius, kurie prisideda formuojant šią politiką ir procesus arba iškreipia jos veikimą, tuo sudarant pagrindą tolimesniam atskirų baudžiamosios teisės ir jos taikymo problemų nagrinėjimui.

Tyrime „*Šiuolaikinės baudžiamosios politikos Lietuvoje bruožai ir padariniai*“ (G. Sakalauskas) baudžiamosios politikos analizė pradedama nuo baudžiamosios politikos padarinių analizės (bausių taikymo praktikos), suvokiant juos ir kaip iššūkius pokyčiams baudžiamojoje politikoje. Taip pat analizuojami konkretūs baudžiamosios politikos ir jos padarinių pavyzdžiai. Daugiausia dėmesio skiriama 2014–2015 m. tendencijoms. Šiuo laikotarpiu Lietuvos BK buvo pakeistas net 16 kartų, nuo jo įsigaliojimo 2003 m. jis buvo keičiamas ir pildomas 63 kartus. Iš įvairių mokslinių tyrimų žinoma, kad bausmių taikymo praktika šalyje priklauso ne tik nuo baudžiamųjų įstatymų ir jų pakeitimų, bet ir nuo baudimo tradicijos ir kultūros, taip pat nuo registruotų nusikalstamų veikų struktūros ir dinamikos, jos suvokimo visuomenėje ir pateikimo žiniasklaidoje, socialinių, ekonominių ir politinių sąlygų bei pokyčių ir kitų veiksnių. Visi jie gali turėti savarankišką vaidmenį šalia baudžiamųjų norminių pagrindų arba pastariesiems daryti įtaką, todėl jie taip pat buvo analizuojami. Tyrime daroma išvada, kad pateiktų BK pakeitimų įstatymų projektų gausa leidžia manyti, kad baudžiamoji atsakomybė ir toliau Lietuvoje klaidingai bus laikoma vienu iš „veiksmingų“ socialinių problemų sprendimo įrankių, todėl kalinių skaičiumi Lietuva artimiausiu metu vargu ar reikšmingai priartės prie ES šalių vidurkio. Tyrimo rezultatai publikuoti moksliniame straipsnyje (Sakalauskas G. Šiuolaikinės baudžiamosios politikos Lietuvoje bruožai ir padariniai // Ketvirtis amžiaus tiriant ir reformuojant Lietuvos teisinę sistemą. Recenzuotų mokslinių straipsnių rinkinys, mokslinis redaktorius P. Ragauskas ir J. Paužaitė-Kulvinskienė. Vilnius: Akademine leidyba, 2016, p. 205–248).

Svarbus nacionalinės baudžiamosios politikos tobulinimo šaltinis (instrumentas) – lyginamoji analizė. Svarbu ne tik iškelti nacionalinės baudžiamosios politikos problemas, bet ir nagrinėti, kaip tos problemos sprendžiamos kitose šalyse, ypač šalyse su labiau išplėta teisine sistema. Todėl buvo vykdomi *lyginamieji tyrimai baudžiamosios politikos srityje*. Parengtas ir publikuotas mokslo straipsnių leidinys „Bausmių taikymo ir vykdymo tarptautinis palyginimas, tendencijos ir perspektyvos Lietuvoje“ (red. Gintautas Sakalauskas), Vilnius: Lietuvos teisės institutas, leidykla „Žara“, 2017. ISBN978-9986-34-328-8. Straipsnių rinkinyje publikuoti Lietuvos ir užsienio šalių mokslininkų darbai (10 mokslo straipsnių) atitinkama tematika. Lietuvos teisės instituto atstovų parengti ir publikuoti šie straipsniai: G. Sakalausko ir žymaus

vokiečių teisininko profesoriaus *Friederio Dünklio* bendras straipsnis „Įkalinimo praktikos Europos šalyse palyginimas“; taip pat *Sakalauskas G.* „(Re)socializaciją skatinantis įkalinimas?“, *Vaičiūnienė R.* „Įkalinimų asmenų resocializacijos galimybės kolektyvinio kalinimo ir kalėjimo subkultūros sąlygomis“.

Šis leidinys atsirado kaip bendro įdirbio ir bendro mąstymo viena kryptimi padarinys. Idėja parengti tokį leidinį gimė dar 2015 m. spalio 12–13 d. vykusios Lietuvos teisės instituto, Teisingumo ministerijos bei Kalėjimų departamento organizuotos ir iš dalies finansuotos Lietuvos mokslo tarybos mokslinės-praktinės konferencijos „Įkalinimų asmenų integracija: moksliniai tyrimai ir jų praktinis pritaikomumas“ metu. Šioje konferencijoje dauguma čia publikuojamų straipsnių autorių skaitė pranešimus, o pati konferencija sulaukė didelio mokslininkų, politikų, praktikų ir studentų susidomėjimo. Gausus dalyvavimas ir vykusios diskusijos dar kartą leido įsitikinti, kad mokslinėmis išvalgomis paremtų apibendrinimų ir jų pristatymų Lietuvoje labai trūksta, ypač – nacionalinės baudimo praktikos analizės tarptautiniame kontekste.

Įvairiose šalyse esančios padėties šioje srityje palyginimas yra svarbus ir naudingas daugeliu prasmių. Pirmiausia, toks palyginimas leidžia pasižiūrėti į save iš šalies, pamatyti platesnį kontekstą, pasitikrinti kryptį. Antra, jis kitų šalių praktikos kontekste įgalina pastebėti savitas tendencijas ir specifinius joms įtaką padariusius ir tebedarančius veiksnius, tam tikrą išskirtinumą, kuris gali būti labiau ar mažiau perspektyvus. Trečia, jis leidžia siekti tam tikro bendrumo, jei jis laikytinas siekiamybe, pavyzdžiui, Europos kultūros arba siauresnėje – Europos Sąjungos teisinėje ir socialinėje erdvėje. Galiausiai, ketvirta, jis sukuria erdvę gerosios praktikos pavyzdžių paieškai, gali pasiūlyti jau kitose šalyse sugalvotus universalių problemų sprendimus, motyvuoja išbandyti inovacijas, išdrįsti atsisakyti įsisenėjusios ir beprasmės rutinos, nereikalingų draudimų ar apribojimų, kitaip tariant, gali paskatinti kažką pakeisti nacionalinėse bausmių taikymo ir vykdymo sistemose ar netgi jas iš esmės reformuoti.

Be bendrųjų baudžiamosios politikos tendencijų buvo *analizuojami atskiri baudžiamos teisės institutai*, turintys įtakos bausmių vykdymo politikos tendencijoms Lietuvoje: lygtinio paleidimo instituto bei socialinio tyrimo išvadų panaudojimo tiriant baudžiamąsias bylas.

Tiriant *lygtinio paleidimo instituto taikymo problemas Lietuvoje*, buvo siekiama nustatyti pagrindines priežastis, kodėl lygtinio paleidimo taikymas Lietuvos teismų praktikoje nuo 2003 m. iki 2015 m. nuolat mažėjo ir šiuo metu lygtinai paleidžiama mažiau asmenų, nei atlikus visą bausmę. Tyrimo metu buvo atlikti interviu su teisėjais ir lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų komisijų nariais, gilintasi į lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų komisijų darbą, taip pat buvo nagrinėjami teisėjų darbo ir sprendimų priėmimo ypatumai. Tyrimo rezultatai publikuoti moksliniame straipsnyje (*Michailovič I., Jarutienė L.* Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų taikymo problemos Lietuvoje // Kriminologijos studijos. 2016, Nr. 4, p. 145–182.). Taip pat šio tyrimo rezultatai publikuoti tarptautiniame mokslo leidinyje, turinčiame cituojamumo rodiklį (*Michailovič I., Jarutienė L.* Factors that Influence Parole Boards' and Judges' Decisions on Parole Application in Lithuania // Baltic Journal of Law & Politics, 2017, 10:1, p. 230–259.). Šio tyrimo rezultatai pristatyti nacionalinėje mokslinėje konferencijoje (*Michailovič I., Jarutienė L.* Pranešimas „Lygtinio paleidimo teorijos ir praktikos peripetijos“ kasmetinėje Lietuvos kriminologų asociacijos konferencijoje Teisingumo ministerijoje, Vilnius, 2016-04-08.) bei tarptautinėje mokslinėje konferencijoje (*Michailovič I.* Pranešimas „Factors influencing parole boards' and judges' decisions on parole application in Lithuania“ 17-oje metinėje Europos kriminologų tarptautinėje konferencijoje „Challenging Crime and ‚Crime Control‘ in Contemporary Europe“ Kardife (Jungtinė Karalystė, 2017 m. rugsėjo 13–16 d.).

Tyrime „*Socialinio tyrimo išvada nagrinėjant baudžiamąsias bylas*“ taikant sistemingą teisinę analizę buvo vertinama, ar tinkamas yra teisinis socialinio tyrimo išvados naudojimo nagrinėjant baudžiamąsias bylas reguliavimas ir kokios galimos šio reguliavimo taikymo problemos. Atsižvelgiant į tai, kad socialinio tyrimo išvados gana retai taikomos praktikoje, šio tyrimo metu buvo siekiama nustatyti, (a) kokių sunkumų kyla probacijos tarnybų pareigūnams, kuriems yra pavedama parengti kaltinamojo asmens socialinio tyrimo išvadą; (b) išsiaiškinti, ar visada kaltinamieji, kurių socialinio tyrimo išvadas buvo pavesta parengti, sutinka bendradarbiauti su probacijos tarnybų pareigūnais ir teikti jiems išvadai reikalingą informaciją; (c) išsiaiškinti teisėjų, pavedusių parengti socialinio tyrimo išvadą, požiūrį į šios išvados reikalingumą nagrinėjant baudžiamąsias bylas. Tuo tikslu buvo atlikta socialinio tyrimo išvadų analizė (išanalizuota 14 socialinio tyrimo išvadų, probacijos tarnybų parengtų Lietuvoje nuo 2012 m. liepos iki 2015 m. vasario mėn.). Kartu su socialinio tyrimo išvadamis buvo analizuojamos ir teismo nutartys, kuriomis teismas pavesdavo probacijos tarnybų pareigūnams parengti konkrečią socialinio tyrimo išvadą. Tyrimo rezultatai publikuoti mokslo straipsnyje (*Girdauskas M., Michailovič I.* Socialinio tyrimo išvada nagrinėjant baudžiamąsias bylas // Baudžiamoji justicija ir verslas: recenzuotų mokslinių straipsnių baudžiamosios teisės ir baudžiamąjo proceso klausimais rinkinys / Vilniaus universiteto Teisės fakultetas; vyriausias

mokslinis redaktorius Gintaras Švedas. Vilnius: Vilniaus universitetas: Vilniaus universiteto leidykla, 2016, p. 417–436. ISBN 978-609-459-669-8).

Baudžiamosios politikos racionalumo ir teisinės technikos vienodumo požiūriu buvo įvertinta ir viena iš Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse numatytų baudžiamojo poveikio priemonių – įmoka į nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą. Tyrėjai D. Pranka ir V. Gelžinytė siekė pateikti mokslškai pagrįstas išvadas ir pasiūlymus, kurie prisidėtų prie efektyvesnio įmokos į nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą skyrimo ir vykdymo bei jos paskirties realizavimo, dėl ko būtų galima surinktomis lėšomis kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą nukentėjusiesiems. Siekiant šių tikslų buvo tiriamos įmokos skyrimo ir vykdymo taisyklės, principai ir procesas, taip pat buvo nagrinėjami konkretūs teismų nuosprendžiai ir nutartys, specialioji literatūra – Lietuvos teisės mokslininkų darbai. Tyrimo metu naudotas ir sisteminis metodas, kuriuo remiantis įmoka buvo nagrinėjama kaip viena iš kompleksinio baudžiamojo įstatymo dalių, vertinant ją kartu su kitomis panašaus pobūdžio baudžiamosios atsakomybės priemonėmis. Taip pat sistemiškai buvo vertinami ir visi įmoką reglamentuojantys ir šiuo metu galiojantys teisės aktai, lyginama įmokos skyrimą ir vykdymą reguliuojanti teisinė bazė, atsižvelgiama į kitų baudžiamojo poveikio priemonių ir bausmių teisinį reglamentavimą, siekta išskirti ir pateikti tokio reglamentavimo taikymo gerąją praktiką. Surinkta ir išanalizuota 2014–2017 metų teismų praktika, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateikti statistiniai duomenys apie 2006–2016 metais paskirtų įmokų kiekius ir į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą surenkamas sumas. Tyrime daroma išvada, kad, siekiant baudžiamosios politikos racionalumo ir teisinės technikos vienodumo, siūlytina atsisakyti draudimo įmoką skirti kartu su bausme. Įmokos, kaip baudžiamojo poveikio priemonės, tikslai yra suderinami su juridinio asmens baudžiamosios atsakomybės ypatumais, todėl tam tikrais atvejais įmoka galėtų būti taikoma juridiniam asmeniui, jį atleidus nuo baudžiamosios atsakomybės. Šiam tikslui pasiekti turėtų būti keičiama BK 67 straipsnio 5 dalis, numatant, kad juridiniam asmeniui papildomai gali būti skiriama ir įmoka į nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą. Šie ir kiti pasiūlymai pateikti parengtame mokslo straipsnyje (Pranka D., Gelžinytė V. Baudžiamojo poveikio priemonės – įmokos į nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą teisinio reguliavimo problemos // Teisės problemos, 2017, Nr. 2(94), p. 62–86), taip pat perduoti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, kuriuos ji panaudoja savo veikloje, rengdama Baudžiamojo kodekso pataisas.

Baudžiamosios politikos įgyvendinimo problemos taip pat atskleidžiamos tiriant, kaip pavyzdį, smurto artimoje aplinkoje sritį. Atliktas tyrimas leido parodyti procesus, dėl kurių šios politikos realizavimo praktika gali nukrypti nuo numatytų tikslų (Michailovič I., Giedrytė-Mačiulienė R. Policy and Practice dealing with Domestic Violence Cases in Lithuania // AdministratīvāunKriminālāJustīcija, 2016/3, p. 13–22.). Tyrimų rezultatai pristatyti tarptautinėje mokslinėje konferencijoje (Michailovič I. Pranešimas „Victim-Offender Reconciliation in Domestic Violence Cases in Lithuania“ 16-oje metinėje Europos kriminologų asociacijos konferencijoje „Crime and Crime Control Structures, Developments and Actors“, Miunsterio universitetas (Vokietija), 2016-09-23. Žr. prieigą per internetą: <<https://eurocrim2016.abstract-management.de/program/index.php?conViewSession=5585&action=papers&showDay=297>>.

Atlikti tyrimai visuomenės informavimo priemonių (medijų) poveikio tematika. Tyrime „Visuomenės informavimo priemonių (medijų) poveikio Lietuvos baudžiamajai politikai tyrimas“ (M. Dobrynina) atskleidžiant baudžiamosios politikos formavimo šaltinius – visuomenės informavimo priemonių (medijų) poveikį ir politikų veiklą, parodoma, kaip jų poveikis apsunkina tikslų, kuriuos kelia baudžiamasis įstatymas, pasiekimą. Tyrime analizuojami socialiniai procesai, įgalinantys diskursyviais kriminalinio žinojimo praktikas, ir atskleidžiamos esminės šio žinojimo struktūrinės charakteristikos. Metodologinė tyrimo schema rėmėsi fenomenologine sociologijos tradicija apie ženklų ir simbolių reikšmę socialinės tikrovės įprasminimui ir socialinio žinojimo struktūros konstravime. Kiekybinė ir kokybinė turinio analizė derinama su kritine diskurso analize. Tyrimo rezultatai publikuoti mokslo straipsnyje (Dobrynina M. The Roots of “Penal Populism”: the Role of Media and Politics // Kriminologijos studijos, 2016, t. 4, p. 98–124). Kitose šios srities tyrimuose buvo siekiama nustatyti, koks nusikaltusio asmens ir nusikalstamo elgesio įvaizdis kuriamas šiuolaikinėse Lietuvos medijose ir koks galimas šio įvaizdžio poveikis adresatui (D. Gedzevičienė). Taikant konceptualiosios analizės metodą buvo siekta nustatyti, kokiais metaforiniais ir ironiškais konceptais apibūdinamas nusikaltęs asmuo ir jo padarytas nusikaltimas 2001–2015 m. Lietuvos viešajame kriminologiniame diskurse. Tiriamąją medžiagą sudarė rašytiniai informaciniai tekstai, 2001–2015 m. paskelbti trijuose internetinės žiniasklaidos portaluose *delfi.lt*, *lrytas.lt* ir *kauno.diena.lt* (iš viso šio laikotarpio tiriamąją medžiagą sudarė 545 tekstai). Tyrimo metu nustatytos dažniausios metaforinės ir

ironiškos paradigmos (nusikaltęs asmuo yra *žvėris, pabaisa, monstras, budelis, erelis* ir pan.) liudija, kad į nusikalstamą asmenį linkstama žvelgti ne kaip į žmogų, bet kaip į itin pavojingą plėšrūną, antgamtinę būtybę ar į itin nepatrauklios profesijos atstovą. Nustatytos retorinės paradigmos ne tik atspindi dabartinės Lietuvos visuomenės požiūrį, bet, nuolat realizuojamos populiariose žiniasklaidos priemonėse, jį kryptingai veikia, atitinkamai formuoja, be to, remiantis užsienio mokslininkų atliktais šios srities eksperimentais, daro poveikį ir profesinio bei politinio kriminologinio diskursų atstovams – baudžiamosios politikos formuotojams. Siekiant palyginti hipotetinę retorinių modelių kaitą peržvelgtas ir sovietmečio to paties tipo diskursas – 1975–1989 m. žurnale „Socialistinė teisė“ paskelbti 82 bei 1970–1973 m. dienraštyje „Komjaunimo tiesa“ 193 šios tematikos straipsniai. Lyginant dviejų ideologiškai ir politiškai skirtingų laikotarpių viešojo kriminologinio diskurso retorines strategijas, nustatyti tik nereikšmingi raiškos pokyčiai. Tyrimo metu užfiksuotos iš esmės tos pačios tiek metaforinės, tiek ironiškosios konceptualiosios paradigmos, būdingos abiejų laikotarpių tekstams. Toks negatyvių retorinių priemonių stabilumas liudija ne tik lėtai ir menkai besikeičiantį visuomenės požiūrį į nusikaltusį asmenį, bet ir tai, kokia viena kryptimi jį formuoja medijos. Galima daryti hipotetinę prielaidą, kad medijų transliuojamas kraštutiniai neigiamas arba pašaipus, ironiškas požiūris į nusikaltusį asmenį (dažniausiai kaip į *ne žmogų*) turi įtakos tokių institutų kaip probacija ar atkuriamasis teisingumas veiksmingumui, taip pat parodo, kad visuomenėje vis dar gajos baudžiamojo populizmo idėjos. Nes, remiantis metaforinio scenarijaus realizacijos teorija, kai nuolat teigiama, kad nusikaltęs asmuo yra ne žmogus, o itin pavojingas žvėris, pranešimo adresatui tampa akivaizdu ir logiška, kad „žvėris“ negali gyventi žmonių bendruomenėje. Tyrimo rezultatai paskelbti penkiose mokslo publikacijose: (1) *Gedzevičienė D.* Metaforinių scenarijų realizacija Lietuvos viešajame kriminologiniame diskurse // Ketvirtis amžiaus tiriant ir reformuojant Lietuvos teisinę sistemą. Recenzuotų mokslinių straipsnių rinkinys. Vilnius: Lietuvos teisės institutas, „Akademinė leidyba“, 2016, p. 267–296; (2) *Gedzevičienė D.* Nusikaltėlio ir nusikaltimo metaforos Lietuvos viešajame kriminologiniame diskurse // Res humanitariae, 2016, t. XIX, p. 78–96. Prieiga per internetą: <journals.ku.lt/index.php/RH/article/view/1325/pdf>; (3) *Gedzevičienė D.* Konceptualiosios metaforos viešajame kriminologiniame diskurse sovietmečiu ir dabar: lyginamasis tyrimas // Acta humanitarica universitatis Saulensis, 2016, t. 23, p. 90–107. Prieiga per internetą: <http://www.su.lt/images/leidiniai/Acta/Acta_23/08_Gedzeviciene.pdf>; (4) *Gedzevičienė D.* Ironijos raiška ir funkcijos Lietuvos viešajame kriminologiniame diskurse // Recenzuotų mokslinių straipsnių rinkinys „Tarp eilučių: lingvistikos, literatūrologijos, medijų erdvė TELL ME 2016“ / ‘Thought Elaboration: Linguistics, Literature, Media Expression TELL ME 2016’, 2017, p. 11–26. Leidėjas – Vilniaus universitetas. ISSN 2345-0703. Elektroninis leidinys. Prieiga per internetą: <http://www.knf.vu.lt/dokumentai/failai/katedru/germanu/TELL_ME_2017.pdf>; (5) *Gedzevičienė D.* Blogųjų naujienų diskursas Lietuvos sovietmečio spaudoje // Respectus Philologicus, 2018, 34(39), p. 61–72. Prieiga per internetą: <http://www.rephi.knf.vu.lt/images/34_39/05-gedzeviciene.pdf>. E-ISSN 2335-2388. Tyrimo rezultatai pristatyti mokslinėje konferencijoje: perskaitytas pranešimas: Gedzevičienė D. Pranešimas „Ironijos raiška ir funkcijos Lietuvos viešajame kriminologiniame diskurse“ tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Tarp eilučių: lingvistikos, literatūrologijos, medijų erdvė“ / “Thought Elaboration: Linguistics, Literature, Media Expression” TELL ME 2016, Vilniaus universiteto Kauno humanitariniame fakultete 2016-04-26).

Taip pat buvo tiriami kiti viešojo kriminologinio diskurso aspektai, kurių analizės rezultatai pristatyti pranešimuose mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Nusikaltimai ir medijos: nepakeliamas būties lengvumas ar beprotiška gyvenimo skuba?“ (Vilniaus universitetas, Lietuvos kriminologų asociacija, 2017 m. balandžio 7 d.). Pranešimų temos: *G. Sakalauskas* „Nepakeliamas kriminalinės būties lengvumas Lietuvos žiniasklaidoje“; *D. Gedzevičienė* „Lietuvos viešojo kriminologinio diskurso retorikos ypatumai 2001–2015 m.“; *M. Lankauskas* „Virtualaus žvirblio virsmas į juridinį jautį: neapykantos kalba internete“. Prieiga per internetą: <<http://www.kriminologija.lt/2017/04/nusikaltimai-ir-medijos-nepakeliamas-buties-lengvumas-ar-beprotiska-gyvenimo-skuba-programa/>>.

Atlikti tyrimai, kuriais buvo siekiama įvertinti *Europos Sąjungos teisės įtaką* nustatant ar plečiant baudžiamąją atsakomybę už tam tikras nusikaltimų rūšis. Europos Sąjungos baudžiamoji politika pastarąjį dešimtmetį įgijo nemažą pagreitį ir reikia manyti, jog aktyvumas šioje srityje ir toliau didės, ypač kai Lisabonos sutartis (2009) *expressis verbis* įtvirtino ES teisėkūros kompetenciją tam tikrose baudžiamosios teisės srityse. Tai kelia naujus procesinės bei materialiosios teisės klausimus, susijusius su Europos Sąjungos teisės aktų aiškinimu bei jų įgyvendinimu Lietuvos teisinėje sistemoje. Šios tyrimo krypties dalyką apėmė Europos Sąjungos teisės aktų bei kitų su ja susijusių dokumentų įgyvendinimas Lietuvoje, be kita ko,

atsižvelgiant į Europos Sąjungos baudžiamosios politikos tendencijas bei Europos Teisingumo Teismo ir Lietuvos teismų jurisprudenciją.

J. Dešriūtė atliko tyrimą, kuriame išanalizavo Europos Sąjungos Teisingumo Teismo poziciją sprendimuose, susijusiuose su abipusio pripažinimo principo taikymu Europos Sąjungos valstybėms narėms bendradarbiaujant baudžiamosiose bylose, ir atskleidė Teisingumo Teismo vaidmenį aiškinant, plėtojant esminį tarptautinio bendradarbiavimo tarp Europos Sąjungos valstybių narių principą. Taip pat buvo įvertinta Teismo įtaka ir kryptys, kuriose ji aiškiausiai identifikuojama. Sistemškai ištirti esminiai bei naujaisi Teisingumo Teismo sprendimai, kuriuose pateikti išaiškinimai, susiję su abipusio pripažinimo principo taikymu baudžiamosiose bylose. Iškelti diskusiniai klausimai dėl žmogaus teisių apsaugos standartų užtikrinimo tarptautinio bendradarbiavimo metu. Paminėtinas J. Dešriūtės dalyvavimas Europos teisės akademijos organizuotuose mokymuose „Suėmimo įtaka nuteistųjų atžvilgiu“ (2016 m. spalio 26–28 d.), kuris prisidėjo prie tyrimo kokybės kėlimo.

J. Namavičius tyrė klausimus, kuomet ir kokia apimtimi Lietuvos teismas gali atsižvelgti į ankstesnį apkaltinamąjį nuosprendį, kuris buvo priimtas užsienio valstybės teismo. Šie aspektai yra aktualūs skiriant naują bausmę ar atleidžiant nuo baudžiamosios atsakomybės, rečiau – procesiniais aspektais ar materialiujų veikos požymių aiškinimo klausimais. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas Tarybos pamatinio sprendimo 2008/675/TVR įgyvendinimui Lietuvoje, taip pat probleminiams bausmių bendrinimo klausimams. *Pagrindiniai rezultatai: publikuoti du mokslo straipsniai: Dešriūtė J. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo vaidmuo plėtojant abipusio pripažinimo principą: baudžiamosios justicijos perspektyva // Teisės problemos, 2017, Nr. 1(93), p. 53–77; Namavičius J. Atsižvelgimas į užsienio valstybės teismo apkaltinamąjį nuosprendį nagrinėjant naują baudžiamąją bylą Lietuvoje // Teisės problemos, 2018, Nr. 1(95), p. 5–25.*

Tiriant baudžiamosios justicijos pamatinius aspektus, buvo *analizuojama teisinės prezumpcijos, kaip vienos iš juridinės technikos priemonių, reikšmė ir jos naudojimo šiuolaikinėje baudžiamojoje teisėje praktika*. Pasitelkiant matematinį argumentavimą, bandoma paaiškinti, kodėl *iuris et de iure* formos prielaidų neturėtų būti priskirta teisinei prezumpcijų kategorijai. Prezumpcija yra laikoma teisine kategorija, tam tikra teisinės technikos priemone, suteikiančia galimybę pereiti nuo žinomo fakto ir jo ryšio su kitais faktais į numanomą „faktą“, kai nėra jokių ar ribotų žinių. Praktikoje prezumpcijų naudojimas padeda sutrumpinti tam tikro atvejo sprendimo laiką. Tokiu būdu taupomos valstybės ir visų proceso šalių, dalyvaujančių baudžiamosios bylos nagrinėjime, lėšos. Dabartinėje jurisprudencijoje prezumpcijų klasifikavimas į teisines (siaurąja prasme) ir faktines, nuginčijamas ir nenuginčijamas, turi svarbią reikšmę, nes bet kokia teisinė prezumpcija plačiąja prasme sukelia tam tikras procesines pasekmes. Paprastai viena iš proceso dalyvių šalių atleidžiama nuo įrodinėjimo pareigos, o kitai – perduodama įrodinėjimo našta (*praesumptio iuris et de iure* yra šios taisyklės išimtis). Skirtingos prezumpcijos skirtos skirtingiems tikslams, pvz., padėti pereiti nuo gerai žinomo fakto į tariamai žinomą faktą arba subalansuoti proceso šalių potencialą (galimybes), kad jos taptų kuo labiau lygiavertės. Taip yra dėl to, kad tas pats terminas vartojamas įvairiems teisinės technikos elementams, kurie yra skirtingos kilmės ir formos. Tyrime daroma išvada, kad *praesumptio iuris tantum* ir *praesumptio facti* formos laikomos galiojančiomis prezumpcijomis, kurios plačiąja prasme yra visų formų nuginčijamų prezumpcijų, sukonstruotų taikant selektyvų indukcinį samprotavimo būdą. *Iuris et de iure*, t. y. visos nenuginčijamos prezumpcijos, nepaisant to, kad jos laikomos viena iš teisinių prielaidų formų, negali būti laikomos prezumpcijomis. Be šių juridinės technikos priemonių, buvo analizuojami teisinių fikcijų ir teisinių aksiomų panaudojimo šiuolaikinėje baudžiamojoje teisėje aspektai. *Pagrindiniai rezultatai: publikuoti du mokslo straipsniai (Rudzkis T., Panomariovas A. Legal Presumptions in the Context of Contemporary Criminal Justice. Formulation of a Paradigm // Acta Juridica Hungarica. Hungarian Journal of Legal Studies, Volume 57, Number 4, December 2016; Rudzkis T., Panomariovas A. Legal Presumptions in the Context of Contemporary Criminal Justice. Different Expressions of Presumptions // Hungarian Journal of Legal Studies (Acta Juridica Hungarica), 2017, vol. 58, No 3, p. 359–372; parengtas ir perskaitytas pranešimas Namavičius J. „Nekaltumo prezumpcija: samprata ir teisinės pasekmės“ Seimo Žmogaus teisių komiteto surengtoje konferencijoje „Asmens apsauga – valstybės pareigos ir atsakomybė“ (2017-12-11).*

Atskirų aktualiausių baudžiamosios politikos krypčių tyrimai (programos 5.1.2 p.)

Dėmesio centre buvo tyrimai, skirti *narkotikų kontrolės politikos* tendencijų pasaulyje ir Lietuvoje analizei. Narkotikų kontrolės teisinio reguliavimo pavyzdžiu nagrinėjamas Europos Sąjungos ir pasaulio teisės

vaidmuo tobulinant mūsų šalies baudžiamąją politiką. Tyrimo rezultatai publikuoti mokslo studijoje (*Lankauskas M. Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės mechanizmas ir naujausios narkotikų politikos tendencijos dėl disponavimo narkotikais savo reikmėms pasaulyje bei Lietuvoje. Mokslo studija. Vilnius, 2017, p. 84 (6,5 aut. lanko). ISBN 978-9986-704-43-0 (online)*). Darbe analizuojami Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės mechanizmo ypatumai bei jų santykis su nacionaline narkotikų kontrolės politika. Aptariama istorinė globalios narkotikų kontrolės sistemos raida; analizuojamas šios sistemos juridinis turinys bei veikimo logika. Galiausiai yra aptariamos naujausios tendencijos ir galimi pokyčiai bei analizuojama, kuo pasižymi Lietuvos nacionalinė narkotikų kontrolės politika Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės politikos kontekste. Siekiant plačiau pažvelgti į nagrinėjamą mokslinę problemą buvo pasirinktos teisės sociologijos ir kriminologijos perspektyvos, kadangi šie tarpdisciplininiai mokslai leidžia pasiekti integruotą teisinio reguliavimo ir jį lemiančių socialinių veiksnių supratimą, nei tai galima būtų padaryti atliekant vien juridinę normų analizę. Lietuvos moksle trūksta požiūrio į narkotikų fenomeną būtent iš kriminologinės-sociologinės perspektyvos ir dažniausiai yra apsiribojama žiūra per baudžiamosios teisės, medicinos ar psichologijos „akinius“. Tokiu būdu šiuo darbu siekiama prisidėti prie gilesnio globalios narkotikų kontrolės sistemos pažinimo, kuris duotų naudos mokslininkams, narkotikų kontrolės srities specialistams ir sprendimų priėmėjams, formuojantiems nacionalinę narkotikų kontrolės politiką Lietuvoje. Be parengtos mokslo studijos tyrimo rezultatai plačiai pristatyti tarptautinėje mokslinėje konferencijoje (*Lankauskas M. Stendinis pranešimas „Public Discourse on Cannabis: A Case Study of Lithuania“* 16-oje metinėje Europos kriminologų asociacijos konferencijoje „Crime and Crime Control Structures, Developments and Actors“, Miunsteris, Miunsterio universitetas (Vokietija), 2016-09-22. Prieiga per internetą: <https://eurocrim2016.abstract-management.de/program/index.php?action=search>) bei plačiai visuomenei (*Lankauskas M. Pranešimas tyrėjų nakties renginyje „Karas su narkotikais. Su kuo mes kovojame?“*, Vilnius, 2016-09-30, nuoroda į renginį: <https://www.facebook.com/events/681750258646537/>). Tyrimo rezultatai taip pat buvo plačiai pristatyti visuomenei: 2017 m. gruodžio 8 d. Seimo Priklausomybių prevencijos komisijos ir Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento surengtoje apskritojo stalo diskusijoje „Alternatyvos bausmėms – subalansuotos politikos atsakas“ Mindaugas Lankauskas parengė ir perskaitė pranešimą „Užsienio šalių teisinio reguliavimo patirtis sprendžiant psichiką veikiančių medžiagų kontrolės klausimus“, nuoroda į renginį: <file:///C:/Users/Svetlana/Downloads/2017%2012%2006%20konferencija%20alternatyvos%20bausmėms.pdf>); parengė stendinį pranešimą: *Lankauskas M. „Comparing professional, political and public discourses on cannabis decriminalisation in Lithuania“* 17-oje metinėje Europos kriminologų tarptautinėje konferencijoje „Challenging Crime and ‚Crime Control‘ in Contemporary Europe“ Kardife (Jungtinė Karalystė, 2017 m. rugsėjo 14 d.); tyrimų rezultatų sklaida įvairiose žiniasklaidos priemonėse (M. Lankauskas: dalyvavimas LR laidoje „Kita tema“ 2017 m. balandžio 3 d., nuoroda į publikaciją: http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1013666331/kita_tema_2017-04-03_15_05); M. Lankauskas: informacijos pateikimas žiniasklaidai „lrt.lt“ portale (2017 m. balandžio 9 d. nuoroda į publikaciją: http://www.lrt.lt/naujienos/kalba_vilnius/32/168765/ekspertas_net_ir_nyderlanduose_narkotikai_nera_1_egalizuoti); M. Lankauskas: informacijos pateikimas žiniasklaidai „15min.lt“ (2017 m. balandžio 20 d., nuoroda į publikaciją: <http://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/narkotiku-politika-lietuvoje-apie-kanapiu-dekriminalizavima-kalbeti-dar-anksti-taciau-del-grieztu-bausmiu-jau-abejojama-56-782698>).

Atlikti tyrimai *juridinių asmenų atsakomybės tematika*. Juridiniai asmenys yra specifiniai teisiniai subjektai, kurių pagalba ir kurių veiklos srityje padaromi bene stambiausi finansiniai-ekonominiai-turtiniai pažeidimai. Efektyvi minėtų pažeidimų kontrolė vargiai įmanoma nekreipiant deramo dėmesio į šią iš dalies naują (kalbant apie baudžiamuosius teisinius aspektus) specifinių problemų kupiną sritį – juridinių asmenų atsakomybę, kuri taip pat Lietuvoje dar yra labai menkai tyrinėta.

R. Tirilytė-Zelenina išanalizavo juridinio asmens baudžiamosios atsakomybės kriterijų pokyčius, kurie įvyko 2016 m. įsigaliojus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 20 str. ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 387 str. pakeitimams, įvertino šių teisės normų pakeitimais įtvirtintą juridinio asmens baudžiamosios atsakomybės visumos modelį, nagrinėjo, kiek būtini ir svarbūs šie pakeitimai, kokias naujas galimybes ir problemas juridinio asmens baudžiamosios atsakomybės taikymui jie atnešė. Taip pat buvo analizuojami išoriniai veiksniai, tokie kaip Lietuvos dalyvavimas tarptautinėse konvencijose bei siekis atitikti šalims konvencijų dalyvėms taikomus reikalavimus, turėję įtakos juridinio asmens baudžiamosios atsakomybės pokyčiams nacionalinėje teisėje. Pagrindiniai rezultatai: publikuotas mokslo straipsnis: *Tirilytė-Zelenina R. Nauji juridinio asmens baudžiamosios atsakomybės kriterijai*

Lietuvos Respublikos teisėje // Teisės problemos, 2018, Nr. 2(96), p.79–106; parengtas mokslo straipsnis *Limantė A.* Atsakomybės juridiniam asmeniui priskyrimas EBPO Konvencijos dėl kovos su užsienio pareigūnų papirkimu tarptautiniuose verslo sandoriuose kontekste (priimtas publikuoti į mokslo žurnalą „Teisė“, 2018 m. 110 tomą).

S. Bikelis tyrė politinių partijų baudžiamosios atsakomybės problemas. Politinės partijos atlieka esminį vaidmenį bet kurioje demokratinėje visuomenėje. Kita vertus, korupcija politinių partijų finansavimo srityje yra rimta problema visoje Europoje ir už jos ribų, kelianti grėsmę visuomenės demokratinėi struktūrai ir vertybėms. Atsižvelgiant į ypatingą partijų vaidmenį demokratinėje visuomenėje, kovojant su politine korupcija, reikalingas subalansuotas ir ribojantis požiūris. Tiriant politinių partijų baudžiamosios atsakomybės problemas buvo išanalizuotas konkretus neseniai įvykusio baudžiamojo proceso prieš Darbo partiją atvejis Lietuvos teismuose. Lietuva yra viena iš nedaugelio ES šalių, kurios numato baudžiamąją atsakomybę už politinės partijos padarytus nusikaltimus. Šis procesas buvo pirmasis, kai vyko politinių partijų lyderių baudžiamasis persekiojimas už nusikaltimus, susijusius su korupcija. Šio atvejo analizė davė pagrindą aptarti politinių partijų baudžiamosios atsakomybės proporcingumo bei konkrečius baudžiamojo persekiojimo klausimus. *Pagrindiniai rezultatai: parengtas pranešimas* apie politinių partijų baudžiamosios atsakomybės problemas, kuris buvo pristatytas tarptautinėje mokslinėje konferencijoje (*Bikelis S.* Pranešimas „Issues of Criminal Liability of Political Parties in the Fight of Corruption“ Europos kriminologų metinėje konferencijoje Kardife (Jungtinė Karalystė, 2017 m. rugsėjo 13–16 d.).

Naujųjų baudžiamosios politikos strategijų tyrimai (programos 5.1.3 p.)

Vykdam šios krypties tyrimus siekiama iširti efektyvias atsvaras tradicinei retribucinei (į baudimą nukreiptai) baudžiamosios justicijos sistemai. Buvo vykdomi kelių pogrupių tyrimai:

1. Mediacijos taikymo baudžiamojoje justicijoje perspektyvos Lietuvoje

2015 metais Lietuvoje prasidėjo naujas svarbus atkuriamojo teisingumo plėtros etapas – mediacijos instituto inkorporavimas į Lietuvos baudžiamąją teiseną. Todėl programoje daug dėmesio buvo skirta šio instituto taikymo problemų ir perspektyvų Lietuvoje analizei. 2016 metais buvo numatyti ir atlikti du tyrimai.

(1) Remiantis Vilniaus apygardos probacijos tarnybos projekto „Mediacijos įgyvendinimas“ (MIPT) įgyvendinimo duomenimis, buvo analizuojama mediacijos probacijos tarnybose Lietuvoje praktika. MIPT projektas – pirma reali iniciatyva įtvirtinti mediaciją baudžiamojoje justicijoje Lietuvoje. Tyrime buvo siekiama atskleisti pasirinkto mediacijos modelio probacijos tarnybose įgyvendinimo galimybes ir rezultatus, atsakyti į klausimą, ar tikslinga diegti mediacijos modelį probacijos tarnybose, kokia pastebėta mediacijos nauda žvelgiant tiek iš įstatymą pažeidusio asmens, tiek iš nukentėjusiojo perspektyvų. Tyrimas parodė, kad mūsų šalies probacijos sistemoje įdiegtas mediacijos modelis pasiteisino ir dabar kokybiškos valstybės garantuojamos mediacijos paslaugos baudžiamojo justicijoje užtikrinamos visoje šalyje. Pirmą kartą Lietuvoje įvestos mediatorių pareigybės baudžiamojoje justicijoje, parengtos mokomosios, metodologinės priemonės, leidžiančios užtikrinti mediacijos modelio palaikymą, tęstinumą. Tyrime daroma išvada, kad Lietuvoje yra formuojama progresyvi atkuriamojo teisingumo praktika, leidžianti kalbėti apie minimalių paslaugų užtikrinimą nusikaltimų aukoms pagal tarptautinius įsipareigojimus. Tačiau reikėtų atkreipti dėmesį, kad siekiant mediacijos modelio plėtojimo būtina užtikrinti aiškesnį ir nuoseklesnį teisinį reglamentavimą, baudžiamuosiuose įstatymuose numatyti aiškius teisinius pagrindus mediacijos taikymui ir jos rezultatų pritaikymui. Taip pat būtina išlaikyti sukurtą modelį, o mediatorių rengimui ir mokymams tikslinga užtikrinti pirminius ir tęstinius mediatorių mokymus, kurie gali būti realizuojami tiek per profesinį rengimą (Kalėjimų departamento mokymo centrą), tiek per atskiras studijų programas, kurioje numatyti mediacijos, derybų ir konfliktologijos dalykai. Be to, tikslinga įvertinti platesnės atkuriamojo teisingumo praktikos taikymą probacijos sistemoje, kai galimi „Šeimų sueigų“, „Apskritojo stalo“ modelių taikymai. *Pagrindiniai rezultatai: publikuoti straipsniai: Giedrytė-Mačiulienė R., Venckevičienė J.* Mediacijos įgyvendinimas probacijos tarnybose Lietuvoje // Teisės problemos“, 2016, Nr. 2(92), p. 69–87; *Uscila R.* *Mediation in the Lithuanian probation system*, šis straipsnis publikuotas Europos atkuriamojo teisingumo forumo (angl. European Forum for Restorative Justice) platformoje, prieiga per internetą: <http://www.euforumrj.org/wp-content/uploads/2016/11/Vol_17_3.pdf>; tyrimų rezultatai taip pat pristatyti tarptautinėje konferencijoje, skirtoje projekto „Mediacijos įgyvendinimas probacijos tarnybose (MIPT)“ rezultatams aptarti (MRUNI, Vilnius, 2016 m. kovo 1 d.): *Uscila R.* *Pranešimas „Projekto pasiekimai ir mediacijos taikymo perspektyvos“*. Prieiga per internetą:

http://www.mruni.eu/mru_lt_dokumentai/skyriai/rinkodaros_skyrius/karjera/2015/Konferencijos%20PROGRAMA.PDF>).

(2) Kitame tyrime mediacijos instituto taikymo problemos ir perspektyvos Lietuvoje buvo nagrinėjamos smurto artimojoje aplinkoje atvejais. Tyrimo rezultatai publikuoti straipsnyje: Михайлович И. Проблематика медиации в случаях домашнего насилия // Криминологический журнал Байкальского государственного университета экономики и права, 2016, Т. 10, № 2, p. 280–288 [Criminology Journal of Baikal National University of Economics and Law, 2016, vol. 10, no. 2, p. 280–288. ISSN 1996-7756]. Prieiga per internetą: <http://cj.isea.ru/reader/article.asp?id=20821>>.

Atlikti tyrimai aktualūs ir svarbūs tuo, kad padėjo atskleisti atkuriamojo teisingumo ir mediacijos įtaką (vaidmenį) mažinant dabartinės baudžiamosios politikos represyvų pobūdį, taip pat nustatyti šių institutų sėkmingo įgyvendinimo prielaidas, problemas ir jų sprendimo būdus. Apibendrinta dabartinė mediacijos taikymo baudžiamojoje justicijoje praktika, įvertintas mediacijos taikymo modelis Lietuvos probacijos sistemoje ir kiti teoriniai bei praktiniai aspektai.

Tyrimų rezultatai buvo plačiai pristatyti specialistams ir visuomenei: 2017-09-14–16 dienomis vyko XIII tarptautinė mokslinė praktinė konferencija „Kriminalistika ir teismo ekspertologija: mokslas, studijos, praktika“, kurią organizavo Lietuvos kriminalistų draugija, Lietuvos teismo ekspertizės centras bei Lietuvos teisės institutas. Renginyje dalyvavo 90 užsienio šalių mokslininkų ir praktikų. Lietuvos teisės instituto mokslininkas R. Uscila parengė pranešimą, taip pat publikavo straipsnį konferencijos proga išleistame dviejų dalių mokslinių straipsnių rinkinyje (*Uscila R. Mediacijos taikymas baudžiamojoje justicijoje // Kriminalistika ir ekspertologija: mokslas, studijos, praktika. I dalis. Lietuvos teismo ekspertizės centras, Lietuvos teisės institutas, Vilnius, 2017. ISBN 978-9986-555-44-5*). Leidinį 2017 m. išleido Lietuvos teismo ekspertizės centras, Lietuvos teisės institutas ir Kriminalistų draugija; 2017 m. birželio 16 d. Generalinėje prokuratūroje dr. *Rokas Uscila skaitė viešąją paskaitą* „Mediacijos taikymas baudžiamojoje justicijoje“, nuoroda į renginį <http://www2.lat.lt/portal/start.asp?act=news&Tema=1&str=60822>>; parengti du pranešimai: 2017 m. lapkričio 20 d. tarptautinėje konferencijoje „Naujos nuteistųjų resocializacijos kryptys: žingsniai link progresyvios bausmių vykdymo sistemos“ R. Uscila perskaitė pranešimą „Mediacija Lietuvos baudžiamojoje justicijoje“; taip pat konferencijoje „Nuteistųjų resocializacija. Tradicija, inovacija, kūryba“ (Trakai, 2017 m. lapkričio 22–23 d.) perskaitė pranešimą „Atkuriamasis teisingumas bausmių vykdymo sistemoje“.

2. Procesinės prievartos priemonių ir jų alternatyvų perspektyvos

Procesinių prievartos priemonių taikymas lieka viena problemiškesnių baudžiamojo proceso sričių. Taikant procesinės prievartos priemones tenka, siekiant tiesos baudžiamojoje byloje išaiškinimo, apriboti nekaltumo prezumpcijos taikymo ribas ir taikyti pačias griežčiausias laisvės suvaržymo formas (suėmimą) asmeniui, kurio kaltė dar nėra įrodyta įstatymo numatyta tvarka, o tik įtariama. Dėl to procesinių prievartos (ypač suėmimo) priemonių alternatyvų paieška lieka vienu iš aktualiausių baudžiamojo proceso ir baudžiamosios justicijos pažangos kelių.

Pirmaisiais programos vykdymo metais buvo tiriami suėmimo teisinio reglamentavimo aspektai. Apibendrinti įvairūs statistiniai rodikliai, kurie galėjo turėti įtakos suėmimo ir kitų kardomųjų priemonių taikymo praktikos dinamikai, taip pat analizuota Europos Žmogaus Teisių Teismo susijusi praktika, apibendrinti ligšioliniai moksliniai tyrimai šia tema. Apibendrinimo rezultatai pateikti publikacijoje su moksliniu aparatu nerecenzuojamame leidinyje (*Bikelis S., Pajaujis V. Suėmimas ir jo alternatyvos Lietuvoje: teisinio reguliavimo ir bendros situacijos apžvalga. Prieiga per internetą: http://www.irks.at/detour/LT%201st%20National%20Report.pdf>).*

Taip pat parengtas mokslo straipsnis: *Bikelis S. Suėmimo taikymo pokyčiai Lietuvoje* (straipsnis įteiktas 2018 m. mokslo žurnalui „Kriminologijos studijos“; planuojama publikuoti 2019 m.). Be to, tyrimo rezultatai buvo pristatyti keliuose tarptautiniuose seminaruose: *Pajaujis V., Bikelis S. „Legal grounds for pre-trial detention, the issues and tendencies of PTD application in Lithuania“* Europos Komisijos finansuojamo projekto „Siekiant, kad suėmimas būtų kraštutinė priemonė“ seminare, Utrechtas (Olandija), 2016-02-05; *Bikelis S. „Pre-Trial Detention and Alternatives, Lithuania“* pranešimas seminare „Link suėmimo kaip kraštutinės priemonės“, Utrechtas (Olandija), 2016-02-04; *Pajaujis V. „Pre-trial Detention in the Light of the Right to Liberty and Security“* tarptautinėje konferencijoje „Fresh from Law School: the Voices of a New Generation“, Budapeštas (2016-08-25).

2017–2018 metais pereita prie *užstato* reguliavimo ir taikymo vertybinių ir praktinių problemų tyrimo. Gilinamasi, kodėl ši, daugelio praktikų labai perspektyvia laikoma, kardomoji priemonė neturi taikymo tradicijos kontinentinėje Europoje, taip pat ir Lietuvoje. Mėginama atsakyti į fundamentalius vertybinius kritinius užstato taikymo argumentus. Taip pat analizuojami teisinio reguliavimo trūkumai, kurie riboja efektyvų užstato taikymą siekiant užtikrinti nuosprendžių, kuriais paskirtos baudos, įvykdymą, bei modernią, pragmatinę, bet labai diskutuotiną praktiką Lietuvoje, kuria mėginama spręsti šią labai aktualią problemą. *Pagrindiniai rezultatai: publikuotas mokslo straipsnis: Bikelis S. Kardomosios priemonės – užstato – reguliavimo ir taikymo vertybinės ir praktinės dilemos // Teisės problemos, 2018, Nr. 1(95), p. 114–131.* Straipsnyje pateikiamos išvados ir siūlymai, kaip, reguliuojant ir taikant užstatą, subalansuoti vertybinius, teisinius ir praktinius argumentus. Tyrime sutinkama su kontinentinės Vakarų Europos valstybėse išsakoma vertybine kritika užstatui dėl jo diskriminacinio pobūdžio turtinės padėties atžvilgiu – ji tam tikrais atvejais yra pagrįsta, o būtent kai nėra galimybės skirti įtariamojo turtinę padėtį atitinkančio užstato dydžio ir kai kitos švelnios kardomosios priemonės nėra pakankamos kardomųjų priemonių tikslams pasiekti. Pritariama nuogaštavimui, jog užstatas gali būti mokamas iš neteisėtai įgytų lėšų. Tačiau pabrėžiama, kad tai savaime nėra pakankamai svarus argumentas atsisakyti taikyti užstatą, kai šios kardomosios priemonės galimybė svarstoma kaip alternatyva itin įtariamojo laisvę varžančioms priemonėms – suėmimui ar intensyviai priežiūrai. Asmens laisvės apsaugos principui šiuo atveju teiktinas prioritetas.

Lietuvos teisinės bazės analizė parodė, jog galiojantis užstato taikymo reguliavimas nesudaro sąlygų efektyviai vykdyti nuosprendį, kuriuo paskirta bauda, kai ši vykdoma priverstinai ir kai baudos mokėjimas yra išdėstomas per tam tikrą laikotarpį. Siūlytina baudžiamojo proceso įstatyme numatyti, kad užstatas jo davėjui yra grąžinamas įvykdžius nuosprendį, kuriuo paskirta bauda. Paplitusi praktika iš užstato davėjo išreikalauti sutikimą, kad užstatas po nuosprendžio įsiteisėjimo būtų įskaitytas į paskirtą baudą, kaip svertus panaudojant galimą įtariamojo suėmimą ir atsisakymą užbaigti procesą pagreitinata tvarka, nors yra labai efektyvi, bet nėra priimtina ir teisėta. Manytina, siūlymas užstato davėjui duoti sutikimą užstatą įskaityti į mokėtiną baudą leistinas tik įsiteisėjus nuosprendžiui. Siūlymas patobulinti teisinį reguliavimą, kad užstatas galėtų būti taikomas iki nuosprendžio, kuriuo paskirta bauda, įvykdymo, manytina, neretai galėtų padėti pasiekti teigiamą rezultatą.

Paminėtina, kad tyrimo rezultatai buvo skleidžiami ir tarptautiniu mastu, dalijantis gerąja praktika. 2016–2017 metais S. Bikelis dalyvavo Europos Komisijos finansuojamame projekte „Siekiant, kad suėmimas būtų kraštutinė priemonė“ (angl. *Towards pre-trial detention as Ultima Ratio*) įgyvendinime. Kartu su kitų šalių mokslininkais (Teisės sociologijos ir kriminologijos institutu (Austrija), Greifswaldo universitetu (Vokietija), Nacionaliniu kriminalistikos ir kriminologijos institutu (Belgija), Utrechto universitetu (Nyderlandai), Dublino technologijų institutu (Airija) bei Rumunijos socialinio darbo mokyklų asociacija (Rumunija)) tyrė kardomųjų priemonių taikymo praktiką, alternatyvų suėmimui taikymo galimybes. Projekte dalyvaujančios šalys įgavo galimybę pasidalinti savo patirtimi siekiant išvengti ikiteisminio įkalinimo savo šalyje.

3. Turtinio pobūdžio teisinių priemonių taikymo strategijos, civilinio turto konfiskavimo perspektyvos Lietuvoje

Moksliniai tyrimai daugiausia buvo sutelkti spręsti civilinio konfiskavimo reguliavimo Lietuvoje problemas. Siekiama atsakyti į klausimą, koks civilinio konfiskavimo mechanizmas, modelis galėtų būti numatytas Organizuoto nusikalstamumo užkardymo įstatyme, kokie klausimai ir kaip turėtų būti sureguliuoti. *Pagrindiniai rezultatai: 2018 metais publikuota mokslo studija (Bikelis S., Mikšys S. Civilinio turto konfiskavimo perspektyvos Lietuvoje. V.: Lietuvos teisės institutas, 2018. 86 p. (5,7 a.l.) ISBN 978-9986-704-57-7 (online).* Studijoje pateikiama detali baudžiamojo persekiojimo dėl neteisėto praturtėjimo pagal BK 189-1 straipsnį praktikos 2015–2018 metais analizė – tiek kriminologinis, tiek teisinis kontekstas ir šiuose kontekstuose vertinamas civilinio konfiskavimo poreikis ir perspektyvumas Lietuvoje. Taip pat analizuojamas kitų teisinių instrumentų (mokestinių priemonių, turto paėmimo kaip šeimininkio, išplėstinio turto konfiskavimo, pinigų plovimo) potencialas paimti neteisėtai įgytą turtą ir taip pat šiame kontekste vertinamas civilinio turto konfiskavimo poreikis. Prieinama prie išvados, kad BK 189-1 potencialas yra itin ribotas, kitos priemonės taip pat turi ženklų taikymo apribojimų, tad civilinis turto konfiskavimas galėtų atlikti svarbų vaidmenį kontroliuojant savanaudiškas latentines veikas. Kartu studijoje analizuojama civilinio turto konfiskavimo įstatymo rengimo raida Lietuvoje, pateikiami siūlymai dėl konkrečių civilinio turto konfiskavimo teisinio reguliavimo nuostatų.

Taip pat publikuota keletas mokslo straipsnių šia tematika: 2017 metais buvo publikuotas tarptautinis straipsnis, kuriame analizuojamos esminės problemos, kylančios teismų praktikoje taikant alternatyvų civiliniam turto konfiskavimui teisinį mechanizmą – neteisėtą praturtėjimą, taip pat šio mechanizmo konstitucingumo problemos, rezultatai (*Bikelis S. Prosecution for illicit enrichment: the Lithuanian perspective // Journal of Money Laundering Control, 2017, Vol. 20, Issue: 2, p. 203–214, ISSN: 1368-5201. Prieiga per internetą: <<http://www.emeraldinsight.com/doi/abs/10.1108/JMLC-07-2016-0029>> (leidėjas – „Emerald Publishing“ įtrauktas į EBSCO TDB); Bikelis S. Nusikaltimo padarymo priemonės dalies konfiskavimas ar jos vertės dalies išieškojimas iš proporcingumo principo perspektyvos // Teisės problemos, 2018, Nr. 2(96), p. 5–20).*

Be to, S. Bikelis dalyvavo rengiant ir vertinant keletą Organizuoto nusikalstamumo užkardymo įstatymo naujos redakcijos versijų (LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitete – Organizuoto nusikalstamumo užkardymo ir kontrolės įstatymo projekto klausymuose – 2017 m. gegužės 17, 24 ir 31 d.; bei Organizuoto nusikalstamumo užkardymo ir kontrolės įstatymo projekto aptarime Policijos departamente – 2017 m. gegužės 29 d.).

2. Programos uždavinys – „ištirti įrodymais pagrįstos nusikaltimų prevencijos politikos Lietuvoje formavimo prielaidas ir trikdžius bei padėti valstybės institucijoms rengti strateginius sprendimus ir rekomendacijas efektyviai nusikaltimų prevencijai plėtoti“.

Šiam uždaviniui spręsti Programoje buvo numatyta vykdyti dviejų krypčių tyrimus: nacionalinių nusikaltimų prevencijos strategijų, orientuotų į įrodymais grindžiamos politikos formavimą, tyrimai (programos 5.2.1 p.) ir atskirų nusikalstamų veikų ir prevencinių priemonių veiksmingumo problemų Lietuvoje tyrimai (5.2.2 p.).

Nacionalinių nusikaltimų prevencijos strategijų, orientuotų į įrodymais grindžiamos politikos formavimą, tyrimai (programos 5.2.1 p.)

Nagrinėjant nacionalines nusikaltimų prevencijos strategijas, orientuotas į įrodymais pagrįstos politikos formavimą, pagrindinis dėmesys buvo skirtas pamatinių problemų tyrimui, siekiant sudaryti tinkamus visų kitų specifiskesnių tyrimų teorinius-metodinius pamatus. 2016 metais buvo pradėtas tyrimas „Įrodymais pagrįstos politikos įgyvendinimas nusikaltimų prevencijos srityje: užsienio šalių patirtis ir jos pritaikymo Lietuvoje galimybės“, kurio tikslas – ištirti užsienio šalių patirtį įgyvendinant įrodymais pagrįstą politiką nusikaltimų prevencijos srityje bei pateikti siūlymus dėl priemonių, reikalingų Lietuvai plėtojant įrodymais pagrįstą nusikaltimų prevencijos politiką ir praktiką. Kitaip tariant, tyrime keliamas klausimas, ar dabartiniai nusikaltimų prevencijos Lietuvoje sunkumai pereinant prie įrodymais pagrįstos politikos ir praktikos būdingi ir kitoms šalims? Kokios yra šių sunkumų įveikimo ir tolimesnės nusikaltimų prevencijos plėtotės Lietuvoje perspektyvos? Išanalizuota Kanados, Jungtinių Amerikos Valstijų, Didžiosios Britanijos, Australijos ir Skandinavijos šalių patirtis. Išvardytos šalys buvo pasirinktos dėl kelių priežasčių. Tai labiausiai pažengusios šalys nusikaltimų prevencijos srityje bei turinčios didelę nusikaltimų prevencijos programų veiksmingumo vertinimo patirtį. Kita priežastis – jų skirtingumas pagal kultūrinės, teisinės ir kitokias tradicijas. Tai leidžia pamatyti, ar šie aspektai daro įtaką ir kaip įrodymais pagrįstų nusikaltimų prevencijos standartų įgyvendinimui, ar vis dėlto dominuoja visiems bendras modelis. Tiriant šių šalių patirtį buvo identifikuojamos problemos, su kuriomis susiduria šalys, esančios įvairiuose perėjimo prie įrodymais pagrįstos nusikaltimų prevencijos etapuose; nagrinėjama šių problemų sprendimo patirtis ir jos reikšmė Lietuvai. Taip pat analizuojami teoriniai-metodologiniai nusikaltimų prevencijos programų veiksmingumo vertinimo klausimai.

Pagrindiniai rezultatai: publikuota mokslo studija – *Justickaja S. Įrodymais grindžiamos politikos įgyvendinimas nusikaltimų prevencijos srityje: užsienio šalių patirtis ir jos pritaikymo Lietuvoje galimybės. Vilnius, 2017, p. 108 (7,4 aut. l.). ISBN 978-9986-704-45-4 (online).* Taip pat buvo parengtas ir publikuotas ***mokslinis straipsnis***, kuriame aptariamos Lietuvoje dominuojančios nusikaltimų prevencijos srityje nuostatos, atskleidžiamas jų neaiškumas ir vidinis prieštaravimas ir su tuo siejamas nepakankamas mūsų nusikaltimų prevencijos sistemos veiksmingumas (*Sakalauskas G. Nusikaltimų prevencijos programų Lietuvoje nuostatos: tarp absurdo ir kokybės // Kriminologijos studijos, 2016, t. 4, p. 72–97.*). Tyrimo išvalgos pristatytos ir aptartos nacionalinėje mokslinėje konferencijoje „Nusikaltimų prevencija Lietuvoje: kai mokslas susitinka su praktika“, kurią organizavo Lietuvos kriminologų asociacija, Vilniaus universitetas, Lietuvos teisės institutas ir Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centras. Lietuvos Respublikos

teisingumo ministerija, Vilnius, 2016-04-08 (*Sakalauskas G. Pranešimas „Nusikaltimų prevencijos programų Lietuvoje nuostatos: tarp absurdo ir kokybės“*).

Mokslo darbuotojai R. Uscila ir S. Justickaja dalyvavo Vidaus reikalų ministerijos tarpžinybinės Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos projektų vertinimo komisijos veikloje (Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. gegužės 4 d. įsakymas Nr. 1V-343). Šis dalyvavimas tapo svarbus tuo, kad leido stebėti sąsajas su praktiniu įgyvenimu bei plėtoti įrodymais grindžiamą požiūrį nusikaltimų prevencijoje Lietuvoje (pvz., teikiant siūlymus dėl prevencinių projektų atrankos kriterijų ir kt.). Taip pat buvo vykdomi kiti mokslo sklaidos darbai. Šios krypties tyrimų rezultatai buvo pristatomi tiek nacionalinėje, tiek tarptautinėje erdvėje. Parengti ir perskaityti pranešimai šiomis temomis: *Visockas E.* Pranešimas anglų kalba „Searching for the effective and efficient crime prevention strategies“ Nacionalinio jaunųjų kriminologų forumo (Lenkija) konferencijoje „Nusikaltimai XXI amžiuje – galimybės ir iššūkiai kriminologijai“ (2018-05-10); *Nikartas S.* parengė du pranešimus tema „Best practice standards survey results: aspect of evaluation“ ir „Best practice standards survey results: aspect of operating principles“, kuriuos perskaitė tarptautinėje konferencijoje „Enhancing the Quality of Legal Aid: General Standards for Different Countries“ Frankfurto prie Maino Gėtės universitete, Vokietijoje (2018-06-25); *Nikartas S.* Pranešimas „Kaip įvertinti, ar saugumo problema yra aktuali vietos bendruomenei?“ Mykolo Romerio universiteto, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos konferencijoje „Bendruomenė – švyturys 2017 – kelias į sėkmę“ (2018-04-19).

Atskirų nusikalstamų veikų ir prevencinių priemonių veiksmingumo problemų Lietuvoje tyrimai (programos 5.2.2 p.)

Šios krypties moksliniai tyrimai daugiausia buvo sutelkti recidyvinio nusikalstamumo problemoms spręsti ir išskirti trys tyrimų aspektai: kalinimo sąlygos ir resocializacija; probacijos instituto veiksmingumas; nepilnamečių pakartotinio nusikalstamo elgesio prevencijos ypatumai.

2016 metais buvo pradėtas plačios apimties tyrimas tema „*Kalinimo sąlygos ir resocializacija Lietuvoje*“ (tyrimo trukmė 2016–2018 m.). Pabrėžtina, kad Lietuvoje atlikti įvairūs nuteistųjų teisių ir kalinimo sistemos tyrimai. Daugiausia buvo nagrinėjami nuteistųjų, atliekančių laisvės atėmimo bausmę, teisių bei teisinio kalinimo sistemos ir laisvės atėmimo bausmės reguliavimo ir taikymo aspektai. Kalinimo sąlygų problematika buvo paliečiama tik epizodiškai, nebuvo atlikta išsamių tyrimų, integruojančių kalinimo sąlygų ir nuteistųjų resocializacijos aspektus. Todėl būtent šiai svarbiai, bet nepakankamai ištirtai problematikai buvo skirtas pagrindinis dėmesys. Tyrimas apėmė įvairių įkalinimo aspektų (fizinį gyvenimo sąlygų, nuteistųjų sveikatos, užimtumo, socialinės aplinkos ir kt.) bei jų įtakos sėkmingam nuteistųjų resocializacijos procesui mokslinę analizę. Buvo analizuojami tiek teisiniai, tiek praktiniai kalinimo sąlygų ir resocializacijos aspektai. Tyrimo rezultatų pagrindu 2018 metais parengta monografija (*Sakalauskas G., Kalpokas V., Vaičiūnienė R., Jarutienė L.* „Kalinimo sąlygos ir kalinių socialinės integracijos prielaidos“. Monografiją sudarys maždaug 450–500 puslapių. Jos leidybai Lietuvos mokslo tarybos pirmininko 2019 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. V-1 gautas LMT finansavimas 2019 metams pagal LMT „Valstybinę lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2016–2024 metų programą“. Šioje monografijoje tarpdalykiniu požiūriu (teisiniu, kriminologiniu, sociologiniu, psichologiniu) analizuojamos įkalinimo praktikos, kalinimo sąlygų ir kalinių resocializacijos problemos Lietuvoje. Empirinių monografijos pagrindą sudaro 2016 m. visose Lietuvos įkalinimo įstaigose atlikta kalinių (N=680) anketinė apklausa (daugiau kaip 150 klausimų apie įvairius kalinimo aspektus). Monografijoje gauti tyrimų duomenys apibendrinami, analizuojant juos laisvės atėmimo bausmės vykdymo teisinio reglamentavimo, resocializacijos teorijos, užsienio šalių praktikos ir kitų mokslinių tyrimų rezultatų kontekste. Išleista monografija bus pristatoma regioninėje konferencijoje, į kurią bus pakviesti visi suinteresuoti asmenys, taip pat penki mokslininkai iš užsienio.

Monografijoje įvairiais pjūviais (statistiniu, teisiniu, kriminologiniu, empiriniu, teoriniu ir kt.) analizuojami įvairūs kalinimo aspektai: įkalinimo praktika, tikslai, buitinės kalinimo sąlygos, specialiosios ir bendrosios prevencijos perspektyvos, kalinimo individualumas, kalinių tarpusavio santykiai ir santykiai su darbuotojais, užimtumas, ligos ir sveikatos priežiūra, ryšiai su išoriniu pasauliu, saugumo aspektai ir konfliktų sprendimas, drausminių nuobaudų taikymas, rengimas paleidimui į laisvę ir lygtinio paleidimo taikymo problematika, intensyvios priežiūros (elektroninio monitoringo) (ne)veiksmingumas ir kiti su laisvės atėmimo bausmės vykdymu susiję klausimai. Monografija bus aktuali, įdomi ir naudinga kitiems socialinės srities mokslininkams, bausmių vykdymo srityje (įkalinimo įstaigose ir probacijos tarnybose) dirbantiems praktikams, teisėjams, prokurorams, socialiniams darbuotojams, žurnalistams, politikams, valstybės

tarnautojams, įvairių socialinės krypties mokslų studentams. Monografijoje daug dėmesio skiriama baudimo kultūros Lietuvoje analizei, klausiant, kodėl ji vis dar tokia skirtinga nuo Vakarų ir dabar jau netgi nuo kitų Vidurio Europos šalių, o takoskyra su Šiaurės Europos šalimis, į kurias lyg ir vis dar tebenorime lygiuotis, šioje srityje yra labai didelė. Įskaitant ir Norvegiją, kuri pastaraisiais metais labai daug investuoja į Lietuvos įkalinimo sistemą.

Monografijos autoriai prieina prie išvados, kad Lietuvos įkalinimo sistema kol kas nuėjo dar tik labai trumpą kelią nuo totalitarinės sistemos sienų. Būtinai tolesni ir kardinalūs pokyčiai, nes ilgainiui atotrūkis nuo Europos standartus atitinkančio įkalinimo gali tik dar labiau didėti. Konstitucinius principus ir šiuolaikinius europinius standartus atitinkantis, taip pat pagal kriminologinių tyrimų rezultatais paremtą pragmatišką požiūrį formuojamas laisvės atėmimo bausmės vykdymas turi žvelgti į kalinamo žmogaus perspektyvą ir visuomenės interesus. Įkalinimas yra pats blogiausias būdas ir forma siekti asmens integracijos, tačiau laisvės atėmimo bausmei esant sudėtine bausmių sistemos dalimi, jos kuriama integracijai nepalanki realybė turi būti išnaudojama pozityviems pokyčiams, kad netaptų itin žalinga. Tam būtina: (a) įkalinimo sistemoje ir teismų praktikoje aiškiai deklaruoti vienintelį laisvės atėmimo bausmės vykdymo tikslą – įkalinto asmens socialinę integraciją, nesivadovaujant daug platesniais bausmių įtvirtinimo ir taikymo tikslais – būtent tokį tikslų santykį diktuoja sisteminis Lietuvos teisės aktų aiškinimas, tarptautiniai standartai, daugelio kitų Europos šalių teorija ir praktika; (b) asmens integracijos priemonės negali būti atsitiktinės, nekokybiškos, nenuoseklios, neatitinkančios realių nuteistojo poreikių, formalios; jos turi būti individualizuotos, išbandytos ir empiriškai patvirtintos, planuojamos kaip sudėtinės nuoseklios integracijos dalys, jei būtina – toliau tęsiamos paleidus į laisvę lygtinai; (c) tik tinkamai paruoštas įkalinimo įstaigų personalas gali kurti nuolat save reflektuojančią ir besimokančią įkalinimo sistemą; tinkami, pasitikėjimu ir pagarba paremti santykiai tarp personalo darbuotojų ir kalinių yra būtina ne tik palankios atmosferos įstaigoje, bet ir pozityvaus pokyčio sąlyga; (d) kalinimo sąlygos turi atitikti žmogaus orumą išsaugančius ir žmogaus teises užtikrinančius standartus; iš sovietinės sistemos paveldėta įkalinimo įstaigų infrastruktūra nepateisina esamos padėties, kai minimalūs gyvenamojo ploto dydžiai yra gerokai mažesni už tuos, kurių pagrįstai reikalauja Kankinimų prevencijos komitetas; (e) darbas ir mokymasis yra svarbios stabilumą užtikrinančio ir gyvenimui laisvėje ruošiančio kalinimo prielaidos; mokymosi rodikliai Lietuvos įkalinimo įstaigose gerėja, tačiau dirbančių kalinių skaičius yra vis dar labai mažas ir nėra jokių perspektyvų, kad jis artimiausiu metu imtų didėti; (f) įkalinimo atvėrimo formos ne tik leidžia sumažinti kalinimo žalą, mažinti subkultūros įtaką, bet ir leidžia lengviau pakelti monotonišką kalinimo kasdienybę, suteikia daugiau galimybių dirbti ir mokytis laisvėje, dalyvauti socialinės integracijos programose, palaikyti pozityvius socialinius ryšius; tačiau trumpalaikės išvykos esant įvairiems pagrindams Lietuvoje suteikiamos itin retai, o efektyvi atvirų įkalinimo įstaigų koncepcija vis dar nėra sukurta.

Be įkalinimo sąlygų taip pat buvo analizuojami kiti svarbūs veiksniai, darantys įtaką sėkmingam nuteistųjų resocializacijos procesui.

A. Gončarko atliko Lietuvos penitencinės sistemos sisteminę analizę, atskleidė jos pagrindines problemas, nuteistųjų laisvės atėmimu teisių užtikrinimo, nuobaudų skyrimo procedūrų ir jų reglamentavimo spragas, ištyrė nuteistųjų skundų pateikimo tvarką bei lygtinio paleidimo taikymo tvarką ir sąlygas. Tyrimo rezultatai publikuoti mokslo straipsnyje „Lietuvos penitencinė sistema“, kuris paskelbtas leidinyje „Pasaulio penitencinės sistemos“ (Gončarko A. Le système pénitentiaire Lituanien // Les systèmes pénitentiaires dans le monde. Sous la direction de Jean-Paul Céré et Carlos Eduardo A. Japiassu. 3e édition Paris: Dalloz, 2017, p. 229–244. ISBN13 978-2-247-16088-4. Prieiga per internetą: <<https://www.lgdj.fr/les-systemes-penitentiaires-dans-le-monde-9782247160884.html>>). Šis leidinys vienija geriausius penitencinės teisės ekspertus – mokslininkus, advokatus, teisėjus. Jame atskleidžiamos 22 šalių – Vokietijos, Anglijos, Argentinos, Belgijos, Brazilijos, Kanados, Čilės, Kinijos, Ispanijos, Prancūzijos, Italijos, Japonijos, Libano, Lietuvos, Liuksemburgo, Maroko, Lenkijos, Portugalijos, Rusijos, Senegalo, Šveicarijos, Turkijos – penitencinės sistemos. Skaitytojams sudaromos galimybės struktūriškai, koncentruotai susipažinti su įvairių valstybių penitencinėmis sistemomis, jų struktūra, pataisos įstaigomis, nuteistųjų laisvės atėmimo teisiniu reglamentavimu ir kt.

R. Vaičiūnienė kartu su bendraautoriumi A. Tereškiniu atliko tyrimą „Transformacijos kalėjimų subkultūroje ir prisitaikymas prie įkalinimo posovietinėse Lietuvos kalinimo įstaigose“. Lietuvos, kaip ir kitų posovietinių šalių, įkalinimo įstaigoms būdinga kolektyvinio kalinimo forma sudaro palankias sąlygas menkai ribotiems nuteistųjų tarpusavio santykiams ir kalėjimo subkultūros apraiškoms. Tyrime buvo siekiama konceptualizuoti Lietuvos įkalinimo įstaigose kalinčiųjų socialinio gyvenimo bei tarpusavio

santykių pagrindu susiklosčiusios subkultūros dinamiką. Atlikti pusiau struktūruoti interviu su įkalintais asmenimis, įstaigų darbuotojais bei tyrime dalyvavusių nuteistųjų bylų analizė. Analizė parodė, kad pastaraisiais metais subkultūros svarba sumažėjo. Šį procesą lėmė struktūriniai pokyčiai – įstaigų administracijos ir darbuotojų įtakos bei nuteistųjų kontrolės stiprėjimas, nuteistųjų diferenciacija ir tarpusavio kontaktų ribojimas, nuteistųjų motyvavimo, rehabilitacijos, lygtinio paleidimo programos ir reformos. Subkultūros pokyčius lemia ir finansinės nuteistųjų padėties įtaka koreguojant hierarchinę struktūrą ar tarpusavio santykius. Tačiau nepaisant šių procesų subkultūra išlieka socialinio gyvenimo pagrindu, sąlygojančiu kasdieninius nuteistųjų sprendimus bei prisitaikymo prie kalėjimo aplinkos mechanizmus. Daroma išvada, kad reformuojant posovietines korekcines institucijas svarbu palaipsniui pereiti prie kamerų tipo įstaigų išlaikant kai kuriuos kolektyvinio kalinimo elementus. Tyrimo rezultatai publikuoti tarptautiniame žurnale: *Vaičiūnienė R., Tereškinas A. Transformations in Prison Subculture and Adjustment to Imprisonment in Post-Soviet Lithuanian Penitentiary Institutions // East European Politics and Societies, 2017, vol. 31, Issue 3. ISSN: 08883254 (Published Sage Journals, IF 0,4). Prieiga per internetą: <<http://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0888325417711221>>*.

Nagrinėtas globalizacijos ir baudžiamojo subjektyvumo santykis (įtaka kalinių bausmės suvokimui Lietuvoje). Tiriamąją grupę sudarė nuteistieji, turintys įkalinimo patirties užsienio ir Lietuvos įkalinimo įstaigose. Tyrimo rezultatai publikuoti tarptautiniame mokslo žurnale (*Slade G., Vaičiūnienė R. In comparative perspective: The effects of incarceration abroad on penal subjectivity among prisoners in Lithuania // European Journal of Criminology; SAGE, 2018, Vol 15, Issue 2, p. 217–234. DOI: 10.1177/1477370817726716 journals.sagepub.com/home/euc (IF 1,359). Prieiga per internetą: <<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1477370817726716>>*.

Šios krypties tyrimų rezultatai plačiai buvo pristatomi tiek nacionalinėje, tiek tarptautinėje erdvėje. Parengti ir perskaityti du pranešimai šiomis temomis: *Vaičiūnienė R.* „Įkalinimo įstaigų Lietuvoje reformavimo kryptis, įgyvendinimas, implikacijos“ nacionalinėje mokslinėje konferencijoje „Nusikaltimų prevencija Lietuvoje: kai mokslas susitinka su praktika“, kurią organizavo Lietuvos kriminologų asociacija, Vilniaus universitetas, Lietuvos teisės institutas ir Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centras. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Vilnius, 2016-04-08; *Vaičiūnienė R.* „Korekcinių programų taikymas Lietuvos įkalinimo įstaigose“ 31-ojoje metinėje Baltijos kriminologų konferencijoje „Nusikaltimų kontrolės kultūra Baltijos regione“ [„Changes of legal culture in pri-trial investigation: decision making on coercive measures“] 2018 m. birželio 28–29 d. Vilnius, Vilniaus universitetas. Taip pat parengta viešoji paskaita: *Vaičiūnienė R.* „Socialinė aplinka kalinimo įstaigose ir jos įtaka nuteistųjų resocializacijai“, Lietuvos teisės institutas, Vilnius, 2016-05-11.

Atskiras dėmesys buvo skirtas *probacijos priemonių plėtojimo ir veiksmingumo tematikai* (S. Nikartas, R. Katinaitė-Lodh, R. Rinkevičiūtė). Visų pirma pasitelkiant užsienio valstybių bausmių taikymo praktikos analizę, buvo *nagrinėjamas klausimas, ar probacijos priemonių plėtojimas susijęs su kalinių skaičiaus mažėjimu*, kitaip tariant, ar probacijos priemonės yra taikomos kaip alternatyva įkalinimui. Tarptautiniuose bei valstybės strateginiuose dokumentuose, politikų, valstybės institucijų pareiškimuose, mokslo darbuose platus probacijos priemonių taikymas siejamas su kalinių skaičiaus mažėjimo lūkesčiu. Tačiau Europos valstybių bausmių taikymo praktikos analizė leidžia suabejoti, ar kalinių skaičiaus mažinimo siekinys taikant probaciją yra realiai pasiekiamas. Atlikta mokslinių tyrimų ir statistinių duomenų analizė atskleidė keletą įdomių tendencijų. Europos valstybėse, kuriose plačiai taikomos probacijos priemonės, taip pat plačiai taikomas ir įkalinimas, ir atvirkščiai – valstybėse, pasižyminčiose mažu kalinių skaičiumi, asmenų, kuriems taikomos probacijos priemonės, skaičius taip pat nėra didelis. Panašios probacijos priemonių taikymo tendencijos būdingos valstybėms, turinčioms bendrų istorinių, regioninių, baudžiamosios politikos ir kultūros požymių. Keliama prielaida, kad esminis veiksnys, lemiantis tiek įkalinimo, tiek probacijos priemonių taikymo mastą – penologinė visuomenės kultūra ir tradicija arba, kitaip tariant, – visuomenėje vyraujantis „baudžiamasis klimatas“. Tyrimo rezultatai pristatyti parengtame mokslo straipsnyje *Nikartas S.* „Daugiau probacijos, mažiau kalinių? Ar pagrįstas kalinių skaičiaus mažinimo lūkestis?“ (straipsnis įteiktas 2018-06-22 žurnalo „Jurisprudencija“ redkolegijai).

Kitame tyrime buvo analizuojamas *subjektyvusis probacijos veiksmingumas*, o būtent probacijos tarnybų veiklos vertinimas kliento požiūriu (S. Nikartas kartu su bendraautore R. Katinaitė-Lodh). Remiantis 2016 m. atliktos asmenų, esančių probacijos tarnybų priežiūroje, apklausos rezultatais nagrinėjami probacijos tarnybų veiklos kokybės aspektai. Tyrime atskleidžiamas nuteistųjų vertinimas tokiais probacijos tarnybų pareigūnų darbo aspektais, kaip elgesys ir bendravimas su nuteistuoju, informacijos ir pagalbos nuteistajam teikimas, motyvavimas dalyvauti resocializacijos priemonėse, subjektyvusis pareigūnų darbo

įtakos pozityviems nuteistojo elgesio pokyčiams vertinimas. Atlikta duomenų analizė parodė, kad nuteistieji probacijos pareigūnų darbą vertina labai pozityviai. Ypač teigiamai vertinami pareigūnų bendravimo su nuteistaisiais aspektai. Tyrimo rezultatai publikuoti mokslo straipsnyje: *Nikartas S., Katinaitė-Lodh R.* Subjektyvusis probacijos veiksmingumas: probacijos tarnybų veiklos vertinimas kliento požiūriu // *Jurisprudencija*, 2018, Nr. 25/1, p. 204–224.

Probacijos pareigūnų anketinės apklausos rezultatų pagrindu taip pat buvo *nagrinėjama, kaip probacijos pareigūnai vertina savo individualaus darbo indėlį siekiant probacijos tikslų ir uždavinių*. Tyrimas atskleidė, kad, daugumos respondentų nuomone, jie savo kasdieniu darbu reikšmingai prisideda siekiant probacijos tikslų. Didžiausią indėlį respondentai įvertino tų tikslų ir uždavinių, kurie tiesiogiai susiję su probacijos pareigūnų funkcijomis, atžvilgiu. Šio tyrimo rezultatai buvo apibendrinti 2018 metais S. Nikarto parengtame mokslo straipsnyje „Probacijos pareigūno individualus indėlis siekiant probacijos tikslų: empirinio tyrimo rezultatai“ (priimtas publikuoti į mokslo žurnalą „Teisės problemos“, 2019 m.). Straipsnyje pateikiamos išvalgos ir prielaidos dėl minėtų subjektyvaus pareigūnų vertinimo aspektų.

Kartu buvo siekiama atskleisti *veiksnius, darančius įtaką diskrecinių sprendimų priėmimui*. Tai yra nustatyti, kaip probacijos pareigūnai potencialiai individualizuoja diskrecinius sprendimus dėl probuojamųjų pažeidimų, atsižvelgdami į skirtingas pažeidimų rūšis ir situacijas (pvz., kokio griežtumo sprendimus taikytų skirtingiems pažeidimų atvejams); nustatyti probuojamojo pakartotinio nusikalstamo elgesio rizikos lygmens (žemos ir vidutinės rizikos) įtaką pareigūnų potencialiems diskreciniams sprendimams dėl probuojamųjų padarytų pažeidimų bei išsiaiškinti potencialiai priimamų sprendimų sąsajas su socialinėmis ir demografinėmis probacijos pareigūnų charakteristikomis. Siekiant įgyvendinti iškeltus šio tyrimo uždavinius, buvo sudarytas Probacijos pareigūno diskrecijos situacijų klausimynas. Probacijos pareigūno diskrecijos situacijų klausimynas yra projekcinė metodika, skirta nustatyti, kokias priemones probacijos pareigūnai yra linkę taikyti probaciją vykdančioms nuteistiesiems, kai sprendimas yra jų diskrecija, t. y. priklauso nuo jų pačių. Iš viso tyrimo metu buvo apklausti 129 probacijos pareigūnai, vykdančys nuteistųjų priežiūrą.

Atliktas tyrimas leido padaryti svarbias išvalgas, susijusias su probacijos pareigūnų taikomos diskrecijos socialiniu-teisiniu kontekstu Lietuvoje. Pirma, probacijos pareigūnai nėra linkę vadovautis stereotipinėmis nuostatomis apie tam tikrus nusikaltimus ar juos padariusius asmenis bei yra atsparūs visuomenės ir žiniasklaidos spaudimui: priimdami sprendimus daugiau vadovaujasi teisės normomis ir probacijos tikslais bei principais. Antra, pareigūnai priimdami diskrecinius sprendimus dėl probuojamųjų padarytų pažeidimų nėra linkę paraidžiui vadovautis griežtomis įstatymo nuostatomis. Ši tyrimu nustatyta tendencija leidžia daryti prielaidą, kad pareigūnai, nepaisant griežto ir siauro diskrecijos reguliavimo, vis dėlto stengiasi individualizuoti pažeidimų atvejus, vadovaudamiesi probacijos tikslais ir principais. Trečia, atsižvelgiant į tyrimo rezultatus, darytina prielaida, kad griežtas teisinis reguliavimas, kuris siaurina probacijos pareigūnų galimybes priimti diskrecinius sprendimus skirtingų probuojamųjų pažeidimų atvejais, galimai prieštarauja probacijos individualizavimo ir proporcingumo principams, todėl siūlytina kituose tyrimuose atlikti išsamią pareigūnų diskrecijos bausmių vykdymo procese siaurinimo ir griežtinimo teisinių padarinių analizę bausmės veiksmingumo, individualizavimo ir proporcingumo aspektais.

Pagrindiniai rezultatai: tyrimo pagrindu parengta mokslo studija: *Nikartas S., Rinkevičiūtė G.* Probacijos pareigūnų diskrecija individualizuojant sprendimus dėl probuojamųjų pažeidimų: empirinis tyrimas. Vilnius: Lietuvos teisės institutas, 2018 m. Taip pat buvo vykdomi mokslo sklaidos darbai. Lietuvos teisės institutas kartu su Teisingumo ministerija bei Kalėjimų departamentu organizavo mokslinę-praktinę konferenciją „Resocializacija bei įkalinimo: poreikis korekcijos sistemos reinvesticijai“ (2017-11-09). Tai kas dvejus metus organizuojamas renginys, skirtas ne tik mokslininkams, bet ir politikos formuotojams. Šioje konferencijoje dalyvavo žinomi Lietuvos ir užsienio šalių mokslininkai ir praktikai. Konferencijos tikslas – įvertinti teisės pažeidėjų resocializacijos priemonių įgyvendinimo ir teisinio reguliavimo tendencijas, pasiekimus, išskylančias problemas ir poreikius, skatinti diskusiją resocializacijos sistemos plėtojimo, efektyvinimo klausimais. Daugiausia dėmesio skirta dviem pagrindinėms temoms – „Reinvestuojanti korekcijos sistema kaip sėkmingos pažeidėjų resocializacijos prielaida“ bei „Įrodymais grindžiama resocializacija: pažeidėjų korekcijos priemonių veiksmingumas ir jo prielaidos“. Lietuvos teisės instituto mokslininkai parengė pranešimus šiomis temomis: *Vaičiūnienė R.* kartu su bendraautoriumi dr. V. Viršilu „Laisvės atėmimo vietose taikomų socialinės rehabilitacijos priemonių probleminiai aspektai“; *Nikartas S.* kartu su bendraautore dr. R. Katinaite-Lodh (Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos) „Subjektyvusis probacijos veiksmingumas: probacijos tarnybų veiklos vertinimas kliento požiūriu“ konferencijoje „Resocializacija bei įkalinimo: poreikis korekcijos sistemos reinvesticijai“; *Uscila R.* „Smurtinio elgesio keitimo programos taikymas: praktinės išvalgos“ mokslinėje-praktinėje

konferencijoje „Resocializacija be įkalinimo: poreikis pažeidėjų elgesio korekcijos sistemos reinvesticijai“. 2018 metais buvo pristatinėjami probacijos subjektyvaus veiksmingumo vertinimo tyrimo rezultatai. Europos kriminologų asociacijos Bendruomenių bausmių ir priemonių darbo grupės tarptautinėje konferencijoje Vienoje (2018-04-05) S. Nikartas skaitė pranešimą „How probation officers access their contribution to the goals of probation“. Taip pat tarptautinėje mokslinėje Europos kriminologų konferencijoje Sarajeve (2018-08-31) skaitytas pranešimas: Nikartas S. „Discretionary decision making by probation officers in Lithuania: drifting between community safety and offender’s resocialization“ („Probacijos pareigūnų diskrecija Lietuvoje: dreifuojant tarp visuomenės saugumo ir nuteistųjų resocializacijos tikslų“).

Nepilnamečių nusikaltimų prevencijos srityje atkreiptas dėmesys į tai, kad pastaraisiais metais užsienio šalyse buvo atlikta nemažai naujų tyrimų, analizuojančių veiksmus, turinčius įtakos nepilnamečių delinkventiniam elgesiui. Jų rezultatų pagrindu siūlomos naujos nusikaltimų prevencijos strategijos nepilnamečių nusikaltimų prevencijos srityje. Šiame kontekste svarbu patikslinti, ar tie dėsningumai pasitvirtina Lietuvos sąlygomis, kokie yra jų veikimo mechanizmo ypatumai. Tik po to galima atsakyti į klausimą, ar turėtume eiti ta pačia kryptimi – taikyti siūlomas naujas prevencines strategijas nepilnamečių atžvilgiu ir kokiais ypatumais jos turi pasižymėti. Taigi 2016–2017 metais buvo vykdomi tyrimai, nukreipti į nepilnamečių delinkventinio elgesio veiksmų analizę. *Pagrindiniai rezultatai: publikuoti du straipsniai, apibendrinantys tyrimų rezultatus.*

S. Justickajos ir R. Giedrytės-Mačiulienės parengtame straipsnyje „*Delinkvencinis elgesys ir lyčių skirtumai: situacinio veiksmo teorijos tikrinimas*“ tiriamos situacinio veiksmo teorijos prielaidos lyties aspektu. Situacinio veiksmo teorija – tai nauja elgesio priežasčių teorija, kuri integravo anksčiau sukurtas nusikalstamo elgesio koncepcijas ir, kaip paaiškėjo, sugebėjo geriau nei ankstesnės teorijos paaiškinti daugelį delinkvencinio ir nusikalstamo elgesio aspektų. Tas faktas, kad naujoji teorija geriau už ankstesnes paaiškina nepilnamečių delinkvencinį elgesį, skatina mus ištirti jos veikimą Lietuvos sąlygomis. Straipsnyje Lietuvos nepilnamečių tyrimo pagrindu (analizei naudojami tarptautinio jaunimo delinkvencinio elgesio, nuostatų ir viktimizacijos (ISR-3) tyrimo duomenys) tikrinama, kiek šios teorijos nuostatos veikia mūsų šalyje. Tai yra, ar prielaida dėl ryšio tarp situacinio veiksmo teorijoje nurodomų veiksmų ir delinkvencinio elgesio pasitvirtina Lietuvos sąlygomis ir ar vaikinių ir merginų atžvilgiu šios teorijos prielaidos pasitvirtina vienodai. Tai savo ruožtu leis atsakyti į klausimą dėl reikalingumo perstruktūruoti Lietuvos baudžiamosios ir administracinės justicijos veiklą šios teorijos pagrindu (plačiau žr.: *Justickaja S., Giedrytė-Mačiulienė R. Delinkvencinis elgesys ir lyčių skirtumai: situacinio veiksmo teorijos tikrinimas (pagal Tarptautinio jaunimo delinkvencinio elgesio, nuostatų ir viktimizacijos tyrimo (ISR-3) duomenis) // Kriminologijos studijos, 2016, Nr. 4, p. 125–144.*

Kitame parengtame straipsnyje S. Justickaja ir R. Giedrytė-Mačiulienė analizavo ryšius tarp moksleivių delinkvencinio elgesio ir viktimizacijos (*Justickaja S., Giedrytė-Mačiulienė R. Viktimizaciją patyrusių ir delinkvencinio elgesio patirties turinčių 7–9 klasių moksleivių ypatumai // Teisės problemos, 2017, Nr. 2(94), p. 44–61.* Šis tyrimas padėjo atskleisti ypatumus moksleivių grupės, kurie tapo nusikaltimų aukomis ir patys buvo padarę nusikalstamų veikų. Duomenų analizė parodė, kad viktimizaciją patyrusių delinkvencinių paauglių grupės moksleiviai pasižymi ir aukštesniu viktimizacijos, ir delinkvencijos lygiu, negu viktimizacijos nepatyrusių delinkvencinių paauglių grupė. Taip pat tyrimas atskleidė elgesio struktūrinius skirtumus. Šios grupės paaugliai „lyderiauja“ nusikalstamo pobūdžio veikose su mažesniu smurto elementu. O viktimizacijos delinkvencinės grupės moksleiviai asmeninių nuostatų (dorovės, gėdos jausmo, savikontrolės, reikšmingų aplinkinių nuomonės) atžvilgiu iš esmės nesiskiria nuo kitų delinkvencinių paauglių. Atlikto tyrimo rezultatai leidžia kalbėti apie tai, kad būtina jungti nusikaltimų prevencijos ir viktimizacijos prevencijos strategijas. Kuriant strategijas, reikėtų atkreipti dėmesį į tuos nepilnamečius, kurie yra tapę nusikalstamų veikų aukomis ir patys yra padarę nusikalstamų veikų.

Nepilnamečių delinkventinio elgesio tyrimus papildė pasitikėjimo teisėsaugos institucijomis suvokimo tyrimas. 2016 m. buvo atliktas tyrimas, kuriame siekiama išanalizuoti pasitikėjimo teisėsaugos institucijomis Lietuvoje matavimo aspektus, kas daro įtaką pasitikėjimo rodikliams. Kaip rodo atliktos gyventojų apklausos, pasitikėjimas policija, teismais ir prokuratūra Lietuvoje nuolat auga, o 2015 metais jis pasiekė rekordines aukštumas. Tačiau sunku identifikuoti, kas jį „augina“. Tai gali būti ir gera veikla, o gali būti ir geri viešieji ryšiai ar medijų įtaka. Atsakymas į klausimą „Ar jūs pasitikite policija, teismais, prokuratūra?“ nepaaiškina, kas institucijose daroma gerai, kai pasitikėjimo vertinimai kyla, ir kokios problematinės teisėsaugos institucijų veiklos sritys reikalauja dėmesio, kai vertinimai prastėja. Kyla abejonių, ar šis vienas institucijų veiklos vertinimams dažnai naudojamas rodiklis pakankamai nusako, kaip gerai ir efektyviai veikia prokuratūra, ar policija užtikrina visuomenės saugumą, teises, o teismai – interesų

gynimą ir kitus demokratinės visuomenės poreikius. Taigi, darbe analizuojamas pasitikėjimas teisėsaugos institucijomis Lietuvoje ir jo pokyčiai, labiausiai koncentruojant dėmesį į policijos ir teismų institucijas. Analizei buvo pasitelkiami dviejų tarptautinių projektų EURO-JUSTIS ir FIDUCIA duomenys. Pasitikėjimas nagrinėjamas kaip kompleksinis reiškinys, kuris apima kelis svarbius aspektus: 1) pasitikėjimą teisėsaugos institucijų efektyvumu, 2) paskirstomąjį teisingumą, 3) procedūrinį teisingumą, 4) vertybinį ir moralinį bendrumą su institucijomis, 5) institucijų legitimumą, 6) visuomenės bendradarbiavimą su teisėsaugos institucijomis. Duomenų analizė parodė, kad skirtingi pasitikėjimo elementai visuomenės vertinami gana skirtingai, taip pat skiriasi nuo „apibendrinto“ pasitikėjimo. Šių skirtumų suvokimas ir įvertinimas suteikia progą tikslingai vertinti ir gerinti teisėsaugos institucijų veiklą. Tyrimo rezultatai publikuoti mokslo straipsnyje (*Visockas E. Pasitikėjimas teisėsaugos institucijomis Lietuvoje // Teisės problemos, 2016, Nr. 2(92), p. 88–116*). Taip pat tyrimo rezultatai buvo pristatyti nacionalinėje mokslinėje konferencijoje (*Visockas E. Pranešimas „Pasitikėjimu grįstos kriminalinės justicijos politikos perspektyvos Lietuvoje“ Lietuvos kriminologų asociacijos konferencijoje Teisingumo ministerijoje, Vilnius, 2016-04-08*).

Be šių tyrimų, buvo vykdomi kiti mokslo sklaidos darbai, rengiami ir skaitomi pranešimai prekybos žmonėmis prevencijos tema: *Bazylevas I. „Šiuolaikinė vergovė: mitai ir tikrovė“ nacionalinėje konferencijoje „Žmogus XXI a. – prekė?“, Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, Vilnius, 2016-05-17*; I. Bazylevas dalyvavo apskritojo stalo diskusijoje „Prekyba žmonėmis: naujos formos ir teisėsaugos vaidmuo ginant nukentėjusiojo interesus“, Lietuvos apeliacinis teismas, 2016-10-13. Prieiga per internetą: <http://teise.org/lt/kovai-su-prekyba-zmonemis-reikalinga-sistema/>; *Bazylevas I. Pranešimas „Prekyba žmonėmis ir sisteminis požiūris kaip problemos sprendimas“ nacionalinėje konferencijoje „Naujų prekybos žmonėmis formų problematika ir tarpžinybinis bendradarbiavimas šiaurės rytų Lietuvoje“, kurią organizavo Lietuvos „Caritas“, JAV ambasada ir Rokiškio savivaldybė, Rokiškis, 2016-11-30*.

3. Programos uždavinys – „kompleksiškai ištirti kriminalinės žvalgybos optimizavimo problemas, trukdančias užtikrinti balansą tarp žmogaus teisių ir nusikaltimų išaiškinamumo“.

Šiam uždaviniui spręsti Programoje numatyta vykdyti dviejų krypčių tyrimus: Kriminalinės žvalgybos teisės doktrinos ir teisinio reguliavimo problemų tyrimai (5.3.1 p.); Kriminalinės žvalgybos subjektų informacinės veiklos tobulinimo problemų tyrimai (5.3.2 p.).

Kriminalinės žvalgybos teisės doktrinos ir teisinio reguliavimo problemų tyrimas (programos 5.3.1 p.)

Vykdam šios krypties darbus 2016 metais atliktas tyrimas „Žmogaus teisių ir laisvių apsaugos prioritetai kriminalinėje žvalgyboje“ (I. Bazylevas, P. Tarasevičius), kuriame nagrinėjama žmogaus teisių ir laisvių apsaugos genezė Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos teisinio reguliavimo sistemoje. Analizuojamos žmogaus teisių ir laisvių apsaugos garantijos skirtingais nuo nepriklausomybės atkūrimo Lietuvos Respublikos gyvavimo laikotarpiais galiojusių trijų Lietuvos Respublikos operatyvinės veiklos įstatymų nuostatose. Vertinamas žmogaus teisių ir laisvių apsaugos modelis šiuo metu galiojančiame Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatyme. Tyrimų metu buvo naudojami duomenys, gauti apklausus kriminalinės žvalgybos ekspertus, bei teismų praktikos analizės rezultatai. *Pagrindiniai rezultatai*: parengtas ir publikuotas mokslo straipsnis (*Tarasevičius P. Teisėsaugos institucijų užduotis kriminalinėje žvalgyboje // Teisės problemos, 2016, Nr. 1(91), p. 81–114*), kuriame nagrinėjama teisėsaugos institucijų užduoties teisinė prigimtis bei sampratos problemos. Pagrindinis dėmesys skiriamas teisėsaugos institucijų užduoties santykio su kitais savo turiniu labai panašiais kriminalinės žvalgybos informacijos rinkimo būdais nustatymui. Siekiama išvelgti, išskirti ir analizuoti pagrindinius teisėsaugos institucijų užduoties požymius lyginant juos su tokių kriminalinės žvalgybos informacijos rinkimo būdų, kaip agentūrinė veikla, nusikalstamos veikos imitavimas bei slaptoji operacija, požymiais. Keliami klausimai dėl teisėsaugos institucijos užduoties įtvirtinimo Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatyme tikslingumo bei jos teisinio reglamentavimo tinkamumo.

Parengtas ir publikuotas mokslo straipsnis (*Meškauskaitė L., Lankauskas M. Baudžiamoji atsakomybė už asmens privataus gyvenimo neliečiamumo pažeidimus Europos Žmogaus Teisių Teismo bei Lietuvos teismų praktikos kontekste // Teisės problemos, 2016, Nr. 1(91), p. 52–80*), kuriame aptariama privataus gyvenimo samprata, baudžiamajame įstatyme numatytų nusikaltimų asmens privataus gyvenimo neliečiamumui sudėties elementai bei aktuali Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) ir Lietuvos teismų praktika. Taip pat straipsnyje keliamas klausimas, ar Lietuvoje nėra sistemingai pažeidinėjama asmenų teisė į

privatumą, kiek tai susiję su leidimų klausytis telefoninių pokalbių išdavimu bei kontrole. Atlikta analizė leidžia teigti, kad susižinojimo neliečiamumo pažeidimas yra itin retai, vos po keletą kartų per metus, taikoma norma. Susižinojimo neliečiamumas apima ne tik tradicines Konstitucijoje minimas asmenų susižinojimo formas kaip pokalbiai telefonu, tačiau ir modernias komunikavimo formas, tokias kaip susirašinėjimas elektroniniu paštu ar privatūs pokalbiai elektroninėje erdvėje. Susirašinėjimo slaptumas yra ginamas nepriklausomai nuo turinio, tačiau tam tikrų asmenų kategorijų (pvz., kalinių) atžvilgiu susižinojimo kontrolė vykdoma, jeigu tai daroma teisėtu tikslu ir išpildomos kitos sąlygos. Dažniausiai pasitaikantis nusikaltimas privatumui – būsto neliečiamybės pažeidimas. Baudžiamąją atsakomybę užtraukia tik neteisėtas asmens būsto neliečiamumo pažeidimas. EŽTT išplėtojo „namų“ sąvoką, kuri apima ne tik asmeniui nuosavybės teise priklausančias gyvenamąsias patalpas, tačiau, esant tam tikroms sąlygoms, gali apimti ir vasarnamius, verslo ar kitokio pobūdžio patalpas. EŽTT išplėtotos sąvokos savaime nesukuria Lietuvos teismams pareigos formuluoti identiškas traktuotes, tačiau yra svarbios sinchronizuojant Lietuvos teisę su Konvencijos nuostatomis bei EŽTT praktika.

Taip pat buvo vykdomi mokslo sklaidos darbai, parengti ir perskaityti šie pranešimai: *Lankauskas M.* „Slaptas pokalbių klausymasis ir privatumas EŽTT praktikos kontekste“ tarptautiniame moksliniame-praktiniame seminare „Technologijos ir žmogaus teisės“, Vytauto Didžiojo universitetas, Kaunas, 2016-12-09; *Tarasevičius P.* „Žmogaus teisių prioritetasis kriminalinėje žvalgyboje“ tarptautiniame moksliniame-praktiniame seminare „Technologijos ir žmogaus teisės“, Vytauto Didžiojo universitetas, Kaunas, 2016-12-09.

Taip pat nagrinėta techninių priemonių naudojimo kriminalinėje žvalgyboje teisinio reglamentavimo atitiktis Lietuvos Respublikos Konstitucijai bei Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai. Nagrinėjant šiuos klausimus, daugiausia dėmesio buvo skiriama Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymo nuostatų analizei. Apibendrinta teismų praktika ir EŽTT jurisprudenciją dėl techninių priemonių naudojimo kriminalinėje žvalgyboje ir pagrindinių žmogaus teisių ribojimo sąlygų. Kriminalinės žvalgybos pagrindinių institucijų teisės aktai, nustatantys techninių priemonių naudojimo tvarką, dėl šių aktų neviešo pobūdžio plačiau nebuvo nagrinėjami. Parengtos rekomendacijos ir siūlymai dėl techninių priemonių naudojimo kriminalinėje žvalgyboje teisinio reglamentavimo tobulinimo.

Atliktas tyrimas leidžia daryti išvadą, kad dabartinis techninių priemonių naudojimo kriminalinėje žvalgyboje teisinis reglamentavimas Lietuvos Respublikos įstatymuose bei jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose yra probleminis ir sunkiai suderinamas su konstitucinėje bei Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje pabrėžiamais proporcingumo, teisės aktų apibrėžtumo, aiškumo, prieinamumo bei jų taikymo padarinių numatymo reikalavimais. Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatyme įtvirtinti kriterijai, leidžiantys atskirti techninių priemonių panaudojimą bendra tvarka nuo techninių priemonių panaudojimo specialia tvarka, yra nepakankamai aiškūs. Tyrimo rezultatai publikuoti mokslo straipsnyje: *Tarasevičius P.* Techninių priemonių naudojimo kriminalinėje žvalgyboje teisėtumo problemos // *Teisė*, 2017, t. 105, p. 84–99.; Parengtas mokslo straipsnis: *Panomariovas A., Rudzkiš T.* Kriminalinės žvalgybos duomenų panaudojimo baudžiamajame procese problemos (straipsnis priimtas publikuoti į mokslo žurnalą „Teisės problemos“, 2019, Nr. 1).

Kita šios tematikos tyrimų kryptis susijusi su nusikalstamų veikų prevencijos kriminalinėje žvalgyboje tyrimais. Buvo siekiama nustatyti *kriminalinės žvalgybos subjektų vaidmenį bendroje nusikalstamų veikų prevencijos priemonės* taikančių subjektų sistemoje, nusikalstamų veikų prevencijos kriminalinėje žvalgyboje požymius, teises prielaidas, išanalizuoti kriminalinės žvalgybos veiksmų atlikimo prevenciniais tikslais pagrindus, teismų praktiką. Tuo tikslu 2016 metų pabaigoje atliktas mokslo tyrimas „*Asmens prevencinio stebėjimo kriminalinėje žvalgyboje teisėtumo problema*“ (P. Tarasevičius), kuriame baudžiamųjų bylų tyrimo pagrindu (išanalizuotos 2009–2016 m. baudžiamosios bylos, kuriose tiriant nusikalstamas veikas buvo atliekamos kriminalinė žvalgybos veiksmai; iš 253 bylų atrinkta 19) buvo nustatinėjama, kokiais atvejais ir kokių asmenų atžvilgiu buvo vykdomi kriminalinės žvalgybos veiksmai bei kokios yra teisinio reguliavimo spragos. Pagrindiniai rezultatai: parengtas ir publikuotas mokslo straipsnis (*Tarasevičius P.* Nusikalstamų veikų prevencijos kriminalinėje žvalgyboje samprata ir įgyvendinimo problemos // *Teisės problemos*, 2017, Nr. 1(93), p. 78–99). Straipsnyje keliamos ir analizuojamos konkrečios kriminalinės žvalgybos subjektų atliekamų veiksmų, įgyvendinant nusikalstamų veikų prevencijos uždavinį, teisinio reguliavimo bei šio reguliavimo praktinio įgyvendinimo problemos, akcentuojamas jų aktualumas, analizuojamos galimos tokių problemų priežastys konkrečios atvejo kontekste.

Kriminalinės žvalgybos subjektų informacinės veiklos tobulinimo problemų tyrimai (5.3.2)

Vykdam šios krypties darbus buvo numatyta sukurti mokslinius pagrindus kriminalinės žvalgybos subjektų informacinei sąveikai tobulinti, kaip vienai iš perspektyviausių sričių optimizuoti teisėsaugos institucijų kriminalinės žvalgybos subjektų sistemos funkcionavimą (I. Bazylevas, V. Pajaujis). Tuo tikslu siekta apibrėžti informacinės sąveikos sampratą, jos vaidmenį ir vietą kriminalinės žvalgybos subjektų veikloje; atlikti informacinės sąveikos teisinio reguliavimo analizę; apibendrinti teigiamą patirtį, organizuojant keitimąsi kriminalinės žvalgybos informacija; nustatyti šalutines kriminalinės žvalgybos informacijos panaudojimo kryptis; identifikuoti kriminalinės žvalgybos informacijos praradimo priežastis; pasiūlyti tobulesnę sistemą, kuri minimizuos informacinius praradimus kriminalinės žvalgybos subjektams sprendžiant nusikalstamų veikų tyrimo taktines problemas.

Šią užduotį pavyko įgyvendinti iš dalies. 2016–2017 metais buvo atlikta kriminalinės žvalgybos informacijos sampratos teorinė analizė, nagrinėjami kriminalinės žvalgybos informacijos bei operatyvinės informacijos tapatinimo klausimai. Siekiama nustatyti kriminalinės žvalgybos informacijos požymius, parodančius tam tikrą šios informacijos identitetą, kitos informacijos, renkamos tiriant nusikalstamas veikas, atžvilgiu. Taip pat keliamos kriminalinės žvalgybos, žvalgybos informacijos sąvokų interpretavimo teisės doktrinoje bei jų suderinamumo žvalgybos informaciją pagrįsto policinės veiklos modelio kontekste problemos. Analizės rezultatų pagrindu parengtas ir skaitytas pranešimas, kuriame buvo pristatyti teoriniai šios problemos aspektai: *Bazylevas I.* „Kriminalinės žvalgybos subjektų informacinė sąveika sprendžiant taktinės kovos su nusikalstamumu uždavinius“, apskritojo stalo diskusija, 2016-11-01; taip pat publikuotas mokslo straipsnis (*Tarasevičius P.* Kriminalinės žvalgybos informacijos samprata bei jos interpretavimo problemos // Teisės problemos, 2018, Nr. 2(96), p. 59–78).

2016 m. taip pat buvo numatyta atlikti empirinį tyrimą – atlikti ekspertinę apklausą, siekiant išsiaiškinti kriminalinės žvalgybos pareigūnų nuomonę apie šiuolaikinę informacinę sąveikos būklę, informacinės sąveikos teorines ir praktines problemas bei kryptis jos efektyvumui didinti. Tuo tikslu buvo parengtas ir išsiųstas klausimynas ekspertams. Iš viso apklausta 60 ekspertų – kriminalinės žvalgybos pareigūnų, dirbančių įvairiuose teisėsaugos institucijų padaliniuose: Policijos departamente prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos kriminalinės policijos biure, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje, Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyboje, Muitinės departamente prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos. Apklauskos metu teko susidurti su techninio-organizacinio pobūdžio problemomis, kelis kartus pakartotinai siųsti anketas aukščiau nurodytoms institucijoms. Dėl šios priežasties užtrūko lauko tyrimo darbai.

Vėliau teko susidurti su mokslinių darbuotojų kaitos problema. Du šios krypties tyrėjai nutraukė darbo santykius su LTI. Naujų atitinkamos kvalifikacijos mokslo darbuotojų nepavyko surasti.

4. PUBLIKUOTI MOKSLINIŲ TYRIMŲ REZULTATAI

Monografijos, knygų skyriai

Skyrius knygoje:

1. *Gončarko A.* Le système pénitentiaire Lituanien. Les systèmes pénitentiaires dans le monde. Sous la direction de Jean-Paul Céré et Carlos Eduardo A. Japiassu. 3e édition Paris: Dalloz, 2017, p. 229–244. ISBN13 978-2-247-16088-4. Prieiga per internetą: <<https://www.lgdj.fr/les-systemes-penitentiaires-dans-le-monde-9782247160884.html>>.

Mokslo studijos

2. *Justickaja S.* Įrodymais grindžiamos politikos įgyvendinimas nusikaltimų prevencijos srityje: užsienio šalių patirtis ir jos pritaikymo Lietuvoje galimybės. Vilnius, 2017, p. 108 (7,4 aut. l.). ISBN 978-9986-704-45-4 (online).
3. *Lankauskas M.* Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės mechanizmas ir naujausios narkotikų politikos tendencijos dėl disponavimo narkotikais savo reikmėms pasaulyje bei Lietuvoje. Vilnius, 2017, p. 84 (6,5 aut. l.). ISBN 978-9986-704-43-0 (online).

4. *Nikartas S., Rinkevičiūtė G.* Probacijos pareigūnų diskrecija individualizuojant sprendimus dėl probuojamųjų pažeidimų: empirinis tyrimas. Mokslo studija. Vilnius: Lietuvos teisės institutas, 2018, p. (4,5 aut.l.). ISBN 978-9986-704-55-3(online).
5. *Bikelis S., Mikšys S.* Civilinio turto konfiskavimo perspektyvos Lietuvoje. Mokslo studija, Vilnius: Lietuvos teisės institutas, 2018, p. (5,63 aut.l.). ISBN 978-9986-704-57-7(online).

Mokslo straipsniai

Publikacijos periodiniuose recenzuojamuose mokslo leidiniuose, įtrauktuose į tarptautiniu mastu pripažintas duomenų bazes:

2016 m.

1. *Dešriūtė J.* Esminiai asmens duomenų apsaugos baudžiamajame procese reformos Europos Sąjungoje aspektai ir jų įtaka nacionaliniam teisiniui reguliavimui // Teisės problemos, 2016, Nr. 1(91), p. 25–51. Prieiga per internetą: <http://teise.org/wp-content/uploads/2016/09/J.-Desriute-2016_1-4.pdf>.
2. *Gedzevičienė D.* Konceptualiosios metaforos viešajame kriminologiniame diskurse sovietmečiu ir dabar: lyginamasis tyrimas // Acta humanitarica universitatis Saulensis, 2016, t. 23, p. 90–107. Prieiga per internetą: <http://www.su.lt/images/leidiniai/Acta/Acta_23/08_Gedzeviciene.pdf>.
3. *Giedrytė-Mačiulienė R., Venckevičienė J.* Mediacijos įgyvendinimas probacijos tarnybose Lietuvoje // Teisės problemos, 2016, Nr. 2(92), p. 69–87.
4. *Limantė A., Limantas M.* Teisė į teisinę pagalbą Europoje // Teisė, 2016, Nr. 99, p. 125–140.
5. *Meškauskaitė L., Lankauskas M.* Baudžiamoji atsakomybė už asmens privataus gyvenimo neliečiamumo pažeidimus Europos Žmogaus Teisių Teismo bei Lietuvos teismų praktikos kontekste // Teisės problemos, 2016, Nr. 1(91), p. 52–80. Prieiga per internetą: <http://teise.org/wp-content/uploads/2016/09/Meskauskaite-Lankauskas-2016_1-4.pdf>.
6. *Rudzikis T., Panomariovas A.* Legal Presumptions in the Context of Contemporary Criminal Justice. Formulation of a Paradigm // Acta Juridica Hungarica. Hungarian Journal of Legal Studies, 2016, Volume 57, Number 4, December.
7. *Tarasevičius P.* Teisės saugos institucijų užduotis kriminalinėje žvalgyboje // Teisės problemos, 2016, Nr. 1(91), p. 81–114. Prieiga per internetą: <http://teise.org/wp-content/uploads/2016/09/P.-Tarasevicius-2016_1-4.pdf>.
8. *Visockas E.* Pasitikėjimas teisės saugos institucijomis Lietuvoje // Teisės problemos, 2016, Nr. 2(92), p. 88–116.
9. *Михайлович И.* Проблематика медиации в случаях домашнего насилия // Криминологический журнал Байкальского государственного университета экономики и права, 2016, т. 10, № 2, с. 280–288. DOI: 10.17150/1996-7756. [Criminology Journal of Baikal National University of Economics and Law, 2016, vol. 10, no. 2, pp. 280–288]. ISSN 1996-7756. Prieiga per internetą: <<http://cj.isea.ru/reader/article.asp?id=20821>>.

2017 m.

10. *Bikelis S.* Prosecution for illicit enrichment: the Lithuanian perspective // Journal of Money Laundering Control, 2017, Vol. 20, Issue: 2, p. 203–214. ISSN: 1368-5201. Prieiga per internetą: <<http://www.emeraldinsight.com/doi/abs/10.1108/JMLC-07-2016-0029>> (leidėjas – „Emerald Publishing“ įtrauktas į EBSCO TDB).
11. *Dešriūtė J.* Europos Sąjungos Teisingumo Teismo vaidmuo plėtojant abipusio pripažinimo principą: baudžiamosios justicijos perspektyva // Teisės problemos, 2017, Nr. 1(93), p. 53–77.
12. *Justickaja S., Giedrytė-Mačiulienė R.* Viktimizaciją patyrusių ir delinkvencinio elgesio patirties turinčių 7–9 klasių moksleivių ypatumai // Teisės problemos, 2017, Nr. 2(94), p. 44–61.

13. Michailovič I., Jarutienė L. Factors that Influence Parole Boards' and Judges' Decisions on Parole Application in Lithuania // *Baltic Journal of Law & Politics*, 2017, 10:1, p. 230–259.
14. Michailovič I., Jarutienė L. Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų taikymo problemos Lietuvoje // *Kriminologijos studijos*. 2016, Nr. 4, p. 145–182. ISSN 2351-6097. Prieiga per internetą: <<http://www.zurnalai.vu.lt/kriminologijos-studijos/article/view/10731/8815>>.
15. Pranka D., Gelžinytė V. Baudžiamojo poveikio priemonės – įmokos į nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą teisinio reguliavimo problemos // *Teisės problemos*, 2017, Nr. 2(94), p. 62–86.
16. Rudzkiš T., Panomariovas A. Legal Presumptions in the Context of Contemporary Criminal Justice. Different Expressions of Presumptions // *Hungarian Journal of Legal Studies (Acta Juridica Hungarica)*, 2017, vol. 58, No 3, p. 359–372.
17. Slade G., Vaičiūnienė R. In comparative perspective: The effects of incarceration abroad on penal subjectivity among prisoners in Lithuania // *European Journal of Criminology*, 2017 (IF 1,359). Prieiga per internetą: <<http://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1477370817726716>>.
18. Vaičiūnienė R., Tereškinas A. Transformations in Prison Subculture and Adjustment to Imprisonment in Post-Soviet Lithuanian Penitentiary Institutions // *East European Politics and Societies*, 2017, vol. 31, Issue 3. ISSN: 08883254 [Published Sage Journals, IF 0,4]. Prieiga per internetą: <<http://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0888325417711221>>.
19. Pranka D. Teismo baudžiamojo įsakymo priėmimo proceso problemos ir tobulinimo perspektyvos // *Jurisprudencija*, 2017, t. 24, Nr. 2, p. 339–358.
20. Tarasevičius P. Techninių priemonių naudojimo kriminalinėje žvalgyboje teisėtumo problemos // *Teisė*, 2017, t. 105, p. 84–99.
21. Tarasevičius P. Nusikalstamų veikų prevencijos kriminalinėje žvalgyboje samprata ir įgyvendinimo problemos // *Teisės problemos*, 2017, Nr. 1(93), p. 78–99.

2018 m.

22. Bikelis S. Kardomosios priemonės – užstato – reguliavimo ir taikymo vertybinės ir praktinės dilemos // *Teisės problemos*, 2018, Nr. 1(95), p. 114–131.
23. Bikelis S. Nusikaltimo padarymo priemonės dalies konfiskavimas ar jos vertės dalies išieškojimas iš proporcingumo principo perspektyvos // *Teisės problemos*, 2018, Nr. 2(96), p. 5–20.
24. Gedzevičienė D. Blogųjų naujienų diskursas Lietuvos sovietmečio spaudoje // *Respectus Philologicus*, 2018, 34(39), p. 61–72. Prieiga per internetą: <http://www.rephi.knf.vu.lt/images/34_39/05-gedzeviciene.pdf>. E-ISSN 2335-2388.
25. Namavičius J. Atsižvelgimas į užsienio valstybės teismo apkaltinamąjį nuosprendį nagrinėjant naują baudžiamąją bylą Lietuvoje // *Teisės problemos*, 2018, Nr. 1(95), p. 5–25.
26. Nikartas S., Katinaitė-Lodh R. Subjektyvusis probacijos veiksmingumas: probacijos tarnybų veiklos vertinimas kliento požiūriu // *Jurisprudencija*, 2018, Nr. 25/1, p. 204–224.
27. Tarasevičius P. Kriminalinės žvalgybos informacijos samprata bei jos interpretavimo problemos // *Teisės problemos*, 2018, Nr. 2(96), p. 59–78.
28. Tirylytė-Zelenina R. Nauji juridinio asmens baudžiamosios atsakomybės kriterijai Lietuvos Respublikos teisėje // *Teisės problemos*, 2018, Nr. 2(96), p. 79–106.
29. Slade G., Vaičiūnienė R. In comparative perspective: The effects of incarceration abroad on penal subjectivity among prisoners in Lithuania // *European Journal of Criminology*; SAGE, Vol 15, Issue 2, 2018, p. 217–234. DOI: 10.1177/1477370817726716 journals.sagepub.com/home/euc (IF 1,359). Prieiga per internetą: <<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1477370817726716>>.

Publikacijos periodiniuose ar vienkartinuose recenzuojamuose mokslo leidiniuose:

2016 m.

30. *Dobrynina M.* The Roots of “Penal Populism“: the Role of Media and Politics // Kriminologijos studijos, 2016, t. 4, p. 98–124.
31. *Gedzevičienė D.* Metaforinių scenarijų realizacija Lietuvos viešajame kriminologiniame diskurse // Ketvirtis amžiaus tiriant ir reformuojant Lietuvos teisinę sistemą. Recenzuotų mokslinių straipsnių rinkinys. Moksliniai redaktoriai P. Ragauskas ir J. Paužaitė-Kulvinskienė. Vilnius: Akademine leidyba, 2016, p. 267–296. ISBN 978-9955-33-703-4.
32. *Gedzevičienė D.* Nusikaltėlio ir nusikaltimo metaforos Lietuvos viešajame kriminologiniame diskurse // Res humanitariae, 2016, t. XIX, p. 78–96. Prieiga per internetą: <journals.ku.lt/index.php/RH/article/view/1325/pdf>.
33. *Girdauskas M., Michailovič I.* Socialinio tyrimo išvada nagrinėjant baudžiamąsias bylas // Baudžiamoji justicija ir verslas: recenzuotų mokslinių straipsnių baudžiamosios teisės ir baudžiamojo proceso klausimais rinkinys / Vilniaus universiteto Teisės fakultetas; vyriausiasis mokslinis redaktorius G. Švedas. Vilnius: Vilniaus universitetas; Vilniaus universiteto leidykla, 2016, p. 417–436. ISBN 978-609-459-669-8.
34. *Justickaja S., Giedrytė-Mačiulienė R.* Delinkvencinis elgesys ir lyčių skirtumai: situacinio veiksmo teorijos tikrinimas (pagal Tarptautinio jaunimo delinkvencinio elgesio, nuostatų ir viktimizacijos tyrimo (ISR-3) duomenis) // Kriminologijos studijos, 2016, t. 4, p. 125–144.
35. *Michailovič I., Giedrytė-Mačiulienė R.* Policy and Practice dealing with Domestic Violence Cases in Lithuania // Administrativā un Kriminālā Justīcija, 2016, Nr. 3, p. 13–22. ISSN 1407-2971.
36. *Namavičius J.* Karūnos liudytojas baudžiamojoje teisėje // Ketvirtis amžiaus tiriant ir reformuojant Lietuvos teisinę sistemą. Recenzuotų mokslinių straipsnių rinkinys, moksliniai redaktoriai P. Ragauskas ir J. Paužaitė-Kulvinskienė. Vilnius: Akademine leidyba, 2016, p. 249–266. ISBN 978-9955-33-703-4.
37. *Sakalauskas G.* Nusikaltimų prevencijos programų Lietuvoje nuostatos: tarp absurdo ir kokybės // Kriminologijos studijos, 2016, t. 4, p. 72–97.
38. *Sakalauskas G.* Šiuolaikinės baudžiamosios politikos Lietuvoje bruožai ir padariniai // Ketvirtis amžiaus tiriant ir reformuojant Lietuvos teisinę sistemą. Recenzuotų mokslinių straipsnių rinkinys, moksliniai redaktoriai P. Ragauskas ir J. Paužaitė-Kulvinskienė. Vilnius: Akademine leidyba, 2016, p. 205–248. ISBN 978-9955-33-703-4.
39. *Uscila R.* Stebėjimo priemonių taikymas baudžiamojoje justicijoje // Kriminalistika ir teismo ekspertologija: mokslas, studijos, praktika 12: mokslinių straipsnių rinkinys [moksliniai redaktoriai G. Juodkaitė-Granskienė, H. Malewski, M. Tomaszewska]. Lietuvos kriminalistų draugija, Lenkijos kriminalistų draugija, Lietuvos teismo ekspertizės centras, Varšuvos universitetas. Vilnius, Varšuva, 2016. Lietuvių, anglų, lenkų, rusų kalbomis. P. 399–410. ISBN 978-9986-555-43-8.

2017 m.

40. *Düinkel F., Sakalauskas G.* Įkalinimo praktikos Europos šalyse palyginimas // Bausmių taikymo ir vykdymo tarptautinis palyginimas, tendencijos ir perspektyvos Lietuvoje (moksl. red. G. Sakalauskas). Vilnius: Lietuvos teisės institutas: Žara, 2017, p. 91–116. ISBN 978-9986-34-328-8.
41. *Gedzevičienė D.* Ironijos raiška ir funkcijos Lietuvos viešajame kriminologiniame diskurse // Recenzuotų mokslinių straipsnių rinkinys „Tarp eilučių: lingvistikos, literatūrologijos, medijų erdvė TELL ME 2016“/ ‘Thought Elaboration: Linguistics, Literature, Media Expression TELL ME 2016’, 2017, p. 11–26. Leidėjas – Vilniaus universitetas. ISSN 2345-0703. Elektroninis leidinys. Prieiga per internetą: <http://www.knf.vu.lt/dokumentai/failai/katedru/germanu/TELL_ME_2017.pdf>.
42. *Sakalauskas G.* (Re)socializaciją skatinantis įkalinimas? // Bausmių taikymo ir vykdymo tarptautinis palyginimas, tendencijos ir perspektyvos Lietuvoje (moksl. red. G. Sakalauskas). Vilnius: Lietuvos teisės institutas: Žara, 2017, p. 159–180. ISBN 978-9986-34-328-8.
43. *Uscila R.* Mediacijos taikymas baudžiamojoje justicijoje // Kriminalistika ir ekspertologija: mokslas, studijos, praktika. I dalis. Lietuvos teismo ekspertizės centras, Lietuvos teisės institutas. Vilnius, 2017. ISBN 978-9986-555-44-5.

44. *Vaičiūnienė R.* Įkalintų asmenų resocializacijos galimybės kolektyvinio kalinimo ir kalėjimo subkultūros sąlygomis“ // Bausmių taikymo ir vykdymo tarptautinis palyginimas, tendencijos ir perspektyvos Lietuvoje (moksl. red. G. Sakalauskas). Vilnius: Lietuvos teisės institutas: Žara, 2017, p. 181–204. ISBN 978-9986-34-328-8.

5. REZULTATŲ SKLAIDA

Pranešimai apskritojo stalo diskusijose, mokslo seminaruose ir konferencijose:

2016 m.

1. *Bazylevas I.* Apskritojo stalo diskusija „Prekyba žmonėmis: naujos formos ir teisėsaugos vaidmuo ginant nukentėjusio interesus“, Lietuvos apeliacinis teismas, 2016-10-13. Prieiga per internetą: <<http://teise.org/lt/kovai-su-prekyba-zmonemis-reikalinga-sistema/>>.
2. *Bazylevas I.* Pranešimas „Prekyba žmonėmis ir sisteminis požiūris kaip problemos sprendimas“, nacionalinėje konferencijoje „Naujų prekybos žmonėmis formų problematika ir tarpžinybinis bendradarbiavimas šiaurės rytų Lietuvoje“, kurią organizavo Lietuvos „Caritas“, JAV ambasada ir Rokiškio savivaldybė, Rokiškis, 2016-11-30.
3. *Bazylevas I.* Apskritojo stalo diskusija „Kriminalinės žvalgybos subjektų informacinė sąveika sprendžiant taktinės kovos su nusikalstamumu uždavinius“, Vilnius, 2016-11-01.
4. *Bazylevas I.* Pranešimas „Šiuolaikinė vergovė: mitai ir tikrovė“ nacionalinėje konferencijoje „Žmogus XXI a. – prekė?“. Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, Vilnius, 2016-05-17.
5. *Bikelis S.* Pranešimas „Iššūkiai efektyviam turto konfiskavimui Lietuvoje (civilinė konfiskacija)“, konferencijoje „Kad nusikaltimai neapsimokėtų“, Trakai, 2016-06-14–15. Prieiga per internetą: <<http://www.policija.lt/index.php?id=38260>>.
6. *Bikelis S.* Pranešimas „Pre-Trial Detention and Alternatives, Lithuania“ tarptautinio projekto „Link suėmimo kaip kraštutinės priemonės“ seminare, Utrechtas (Olandija), 2016-02-04.
7. *Dešriūtė J.* Paskaita teisėjų padėjėjams „Europos Sąjungos baudžiamosios justicijos aktualijos“, 2016-01-15.
8. *Dešriūtė J.* Pranešimas „Europos arešto orderio taikymo praktinės problemos“ Žmogaus teisių stebėjimo institute vykusioje apskritojo stalo diskusijoje apie Europos arešto orderį. 2016-11-23.
9. *Gedzevičienė D.* Pranešimas „Ironijos raiška ir funkcijos Lietuvos viešajame kriminologiniame diskurse“ tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Tarp eilučių: lingvistikos, literatūrologijos, medijų erdvė“ / “Thought Elaboration: Linguistics, Literature, Media Expression” TELL ME 2016 Vilniaus universiteto Kauno humanitariniame fakultete. 2016-04-26.
10. *Girdauskas M.* Pranešimas „Activity of Trial Court and Adversary Criminal Proceedings: Comparative Systemic Interconnections“ Europos Baudžiamosios Teisės Advokatų asociacijos tarptautinėje konferencijoje „Improve Justice: Inquisitorial or Adversary Criminal Proceedings?“, Vilnius, 2016-04-22–23. Prieiga per internetą: <http://www.ecba.org/extdocserv/conferences/vilnius2016/Vilnius_PROG.pdf>.
11. *Lankauskas M.* Stendinis pranešimas „Public Discourse on Cannabis: A Case Study of Lithuania“ 16-oje metinėje Europos kriminologų asociacijos konferencijoje „Crime and Crime Control Structures, Developments and Actors“, Miunsteris, Miunsterio universitetas (Vokietija), 2016-09-22. Prieiga per internetą: <<https://eurocrim2016.abstract-management.de/program/index.php?action=search>>.
12. *Lankauskas M.* Pranešimas „Karas su narkotikais. Su kuo mes kovojame?“ tyrėjų nakties renginyje, Vilnius, 2016-09-30. Nuoroda į renginį: <<https://www.facebook.com/events/681750258646537/>>.

13. *Lankauskas M.* Pranešimas „Slaptas pokalbių klausymasis ir privatumas EŽTT praktikos kontekste“ tarptautiniame moksliniame-praktiniame seminare „Technologijos ir žmogaus teisės“, Vytauto Didžiojo universitetas, Kaunas, 2016-12-09.
 14. *Michailovič I., Jarutienė L.* Pranešimas „Lygtinio paleidimo teorijos ir praktikos peripetijos“, kasmetinėje Lietuvos kriminologų asociacijos konferencijoje, Teisingumo ministerija, Vilnius, 2016-04-08.
 15. *Michailovič I.* Pranešimas „Victim-Offender Reconciliation in Domestic Violence Cases in Lithuania“ 16-oje metinėje Europos kriminologų asociacijos konferencijoje „Crime and Crime Control Structures, Developments and Actors“, Miuusteris, Miuusterio universtitetas (Vokietija), 2016-09-23. Prieiga per internetą: <<https://eurocrim2016.abstract-management.de/program/index.php?conViewSession=5585&action=papers&showDay=297>>.
 16. *Pajaujis V., Bikelis S.* Pranešimas „Legal grounds for pre-trial detention, the issues and tendencies of PTD application in Lithuania“ Europos Komisijos finansuojamo projekto „Siekiant, kad suėmimas būtų kraštutinė priemonė“ seminare, Utrechtas (Olandija), 2016-02-05.
 17. *Pajaujis V.* Pranešimas „Pre-trial Detention in the Light of the Right to Liberty and Security“ tarptautinėje konferencijoje „Fresh from Law School: the Voices of a New Generation“, Budapeštas (Vengrija), 2016-08-25.
 18. *Sakalauskas G.* Pranešimas „Strafrechtliche Sanktionierung und Strafvollzug in Litauen“ tarptautiniame moksliniame seminare „Kriminologie, Kriminalpolitik und Strafvollzug“, 2016-07-27–29, Hidenzė (Vokietija).
 19. *Tarasevičius P.* Pranešimas „Žmogaus teisių prioritetas kriminalinėje žvalgyboje“ tarptautiniame moksliniame-praktiniame seminare „Technologijos ir žmogaus teisės“, Vytauto Didžiojo universitetas, Kaunas, 2016-12-09.
 20. *Uscila R.* Pranešimas „Projekto pasiekimai ir mediacijos taikymo perspektyvos“ tarptautinėje konferencijoje, skirtoje projekto „Mediacijos įgyvendinimas probacijos tarnybose (MIPT)“ rezultatams aptarti, Mykolo Romerio universitetas, Vilnius, 2016-03-17. Prieiga per internetą: <http://www.mruni.eu/mru_lt_dokumentai/skyriai/rinkodaros_skyrius/karjera/2015/Konferencijos%20PROGRAMA.PDF>.
 21. *Vaičiūnienė R.* Pranešimas „Įkalinimo įstaigų Lietuvoje reformavimo kryptis, įgyvendinimas, implikacijos“ nacionalinėje mokslinėje konferencijoje „Nusikaltimų prevencija Lietuvoje: kai mokslas susitinka su praktika“, kurią organizavo Lietuvos kriminologų asociacija, Vilniaus universitetas, Lietuvos teisės institutas ir Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centras. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Vilnius, 2016-04-08.
 22. *Vaičiūnienė R.* Viešoji paskaita „Socialinė aplinka kalnimo įstaigose ir jos įtaka nuteistųjų resocializacijai“, Lietuvos teisės institutas, Vilnius, 2016-05-11.
 23. *Visockas E.* Pranešimas „Pasitikėjimu grįstos kriminalinės justicijos politikos perspektyvos Lietuvoje“ kasmetinėje Lietuvos kriminologų asociacijos konferencijoje, Teisingumo ministerija, Vilnius, 2016-04-08.
- 2017 m.
1. *Bikelis S.* „Issues of Criminal Liability of Political Parties in the Fight of Corruption“ 17-oje metinėje Europos kriminologų tarptautinėje konferencijoje „Challenging Crime and ‘Crime Control’ in Contemporary Europe“ Kardife (Jungtinė Karalystė), 2017-09-13–16.
 2. *Gedzevičienė D.* „Lietuvos viešojo kriminologinio diskurso retorikos ypatumai 2001–2015 m.“ mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Nusikaltimai ir medijos: nepakeliamas būties lengvumas ar beprotiška gyvenimo skuba?“ (Vilniaus universitetas, Lietuvos kriminologų asociacija), 2017-04-07. Prieiga per internetą: <<http://www.kriminologija.lt/2017/04/nusikaltimai-ir-medijos-nepakeliamas-buties-lengvumas-ar-beprotiska-gyvenimo-skuba-programa/>>.

3. *Giedrytė-Mačiulienė R., Ūselė L.* „7–9 klasių moksleivių delinkventinis elgesys Lietuvoje“ Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centre. Metodinė diena savivaldybių administracijų Vaiko gerovės komisijų atstovams, Vilnius, 2017-01-26.
4. *Lankauskas M.* „Virtualaus žvirblio virsmas į juridinį jautį: neapykantos kalba internete“ mokslinėje praktinėje konferencijoje „Nusikaltimai ir medijos: nepakeliamas būties lengvumas ar beprotiška gyvenimo skuba?“ (Vilniaus universitetas, Lietuvos kriminologų asociacija) 2017-04-07. Prieiga per internetą: <<http://www.kriminologija.lt/2017/04/nusikaltimai-ir-medijos-nepakeliamas-buties-lengvumas-ar-beprotiska-gyvenimo-skuba-programa/>>.
5. *Lankauskas M.* „Užsienio šalių teisinio reguliavimo patirtis sprendžiant psichiką veikiančių medžiagų kontrolės klausimus“ apskritojo stalo diskusijoje „Alternatyvos bausmėms – subalansuotos politikos atsakas“, 2017-12-08. Nuoroda į renginį: <<https://www.infolex.lt/portal/start.asp?act=news&Tema=1&Str=62730>>.
6. *Lankauskas M.* Stendinis pranešimas „Comparing professional, political and public discourses on cannabis decriminalisation in Lithuania“ 17-oje metinėje Europos kriminologų tarptautinėje konferencijoje „Challenging Crime and ‚Crime Control‘ in Contemporary Europe“ Kardife (Jungtinė Karalystė), 2017-09-14.
7. *Michailovič I.* „Factors influencing parole boards' and judges' decisions on parole application in Lithuania“ 17-oje metinėje Europos kriminologų tarptautinėje konferencijoje „Challenging Crime and ‚Crime Control‘ in Contemporary Europe“ Kardife (Jungtinė Karalystė), 2017-09-13–16.
8. *Namavičius J.* „Nekaltumo prezumpcija: samprata ir teisinės pasekmės“ Seimo Žmogaus teisių komiteto surengtoje konferencijoje „Asmens apsauga – valstybės pareigos ir atsakomybė“, 2017-12-11.
9. *Nikartas S.* Pranešimas „Discussing non-custodial sanctions in Lithuania: a real alternative to imprisonment or an instrument of net widening?“ („Aptariant nestacionarias sankcijas Lietuvoje: reali alternatyva įkalinimui ar kontrolės tinklo išplėtimo instrumentas?“) 17-oje metinėje Europos kriminologų tarptautinėje konferencijoje „Challenging Crime and ‚Crime Control‘ in Contemporary Europe“ Kardife (Jungtinė Karalystė), 2017-09-16.
10. *Nikartas S., Katinaitė-Lodh R.* Pranešimas „Subjektyvusis probacijos veiksmingumas: probacijos tarnybų veiklos vertinimas kliento požiūriu“ mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Resocializacija be įkalinimo: poreikis korekcijos sistemos reinvesticijai“, 2017-11-09.
11. *Sakalauskas G.* Pranešimas „Nepakeliamas kriminalinės būties lengvumas Lietuvos žiniasklaidoje“ mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Nusikaltimai ir medijos: nepakeliamas būties lengvumas ar beprotiška gyvenimo skuba?“ (Vilniaus universitetas, Lietuvos kriminologų asociacija) 2017-04-07. Prieiga per internetą: <<http://www.kriminologija.lt/2017/04/nusikaltimai-ir-medijos-nepakeliamas-buties-lengvumas-ar-beprotiska-gyvenimo-skuba-programa/>>.
12. *Uscila R.* Pranešimas „Mediacija Lietuvos baudžiamojoje justicijoje“ tarptautinėje konferencijoje „Naujos nuteistųjų resocializacijos kryptys: žingsniai link progresyvios bausmių vykdymo sistemos“, 2017-11-20.
13. *Uscila R.* Viešoji paskaita „Mediacijos taikymas baudžiamojoje justicijoje“ Lietuvos generalinėje prokuratūroje, 2017-06-16.
14. *Uscila R.* Pranešimas „Smurtinio elgesio keitimo programos taikymas: praktinės išvalgos“ mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Resocializacija be įkalinimo: poreikis pažeidėjų elgesio korekcijos sistemos reinvesticijai“, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, 2017-11-09.
15. *Uscila R.* Pranešimas „Atkuriamasis teisingumas bausmių vykdymo sistemoje“ konferencijoje „Nuteistųjų resocializacija. Tradicija, inovacija, kūryba“, Trakai, 2017-11-22–23.
16. *Ūselė L.* Pranešimas „Criminal Liability of Young Adults (18-20 years) in Lithuania: Juveniles or Adults?“ („18–20-mečių baudžiamoji atsakomybė Lietuvoje: nepilnamečiai ar suaugusieji?“) 17-oje metinėje Europos kriminologų tarptautinėje konferencijoje „Challenging Crime and ‚Crime Control‘ in Contemporary Europe“ Kardife (Jungtinė Karalystė), 2017-09-13–16.

17. *Vaičiūnienė R., Viršila V.* Pranešimas „Laisvės atėmimo vietose taikomų socialinės reabilitacijos priemonių probleminiai aspektai“ mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Resocializacija be įkalinimo: poreikis korekcijos sistemos reinvesticijai“, 2017-11-09.
18. *Vaičiūnienė R.* Pranešimas „Lyčių nelygybė įkalinimo sistemoje“ konferencijoje „Žmogaus teisių užtikrinimas pažeidžiamų grupių atstovams“, Vytauto Didžiojo universitetas, 2017-12-12.

2018 m.

1. *Bikelis S.* Pranešimas „Kardomųjų priemonių taikymo kultūros pokyčiai Lietuvoje“ 31-ojoje metinėje Baltijos kriminologų konferencijoje „Nusikaltimų kontrolės kultūra Baltijos regione“ [“Changes of legal culture in pre-trial investigation: decision making on coercive measures”] / Vilnius, Vilniaus universitetas, 2018-06-28–29.
2. *Nikartas S.* Pranešimas „How probation officers access their contribution to the goals of probation“ Europos kriminologų asociacijos Bendruomenių bausmių ir priemonių darbo grupės tarptautinėje konferencijoje Vienoje (Austrija), 2018-04-05.
3. *Nikartas S.* Pranešimas „Kaip įvertinti, ar saugumo problema yra aktuali vietos bendruomenei?“ Mykolo Romerio universiteto, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos konferencijoje „Bendruomenė – švyturys 2017 – kelias į sėkmę“, 2018-04-19.
4. *Nikartas S.* Pranešimas „Community sanctions: a real alternative of imprisonment or an expansion of punishment? The case of Lithuania“ (liet. k. „Bendruomeninės bausmės: reali alternatyva įkalinimui ar baudimo ekspansija? Lietuvos atvejis“) Nacionalinio jaunųjų kriminologų forumo (Lenkija) konferencijoje „Nusikaltimai XXI amžiuje – galimybės ir iššūkiai kriminologijai“, 2018-05-10.
5. *Nikartas S.* Pranešimas „Best practice standards survey results: aspect of evaluation“ tarptautinėje konferencijoje „Enhancing the Quality of Legal Aid: General Standards for Different Countries“ Frankfurto prie Maino Gėtės universitete (Vokietija), 2018-06-25.
6. *Nikartas S.* Pranešimas „Best practice standards survey results: aspect of operating principles“ tarptautinėje konferencijoje „Enhancing the Quality of Legal Aid: General Standards for Different Countries“ Frankfurto prie Maino Gėtės universitete (Vokietija), 2018-06-25.
7. *Nikartas S.* Pranešimas „Discretionary decision making by probation officers in Lithuania: drifting between community safety and offender’s resocialization“ („Probacijos pareigūnų diskrecija Lietuvoje: dreifuojant tarp visuomenės saugumo ir nuteistųjų resocializacijos tikslų“) tarptautinėje mokslinėje Europos kriminologų konferencijoje Sarajeve, 2018-08-31.
8. *Uscila R.* „Narkotikų politika Lietuvoje „bausti negalima pasigailėti“ Birštone vykusiame 2018 m. diskusijų festivalyje „Būtent“, 2018-09-07.
9. *Uscila R.* „Ar Lietuva gali apsieiti be kalėjimų?“ Birštone vykusiame 2018 m. diskusijų festivalyje „Būtent“, 2018-09-07.
10. *Uscila R.* Pranešimas „Analyzes of Crime prevalence, related to narcotic drugs and psychotropic substances, disposition in Lithuania“ 14-ame tarptautiniame kongrese „Kriminalistika ir teismo ekspertologija: mokslas, studijos, praktika“ Odesoje (Ukraina), 2018-09-13.
11. *Vaičiūnienė R.* Pranešimas „Korekcinių programų taikymas Lietuvos įkalinimo įstaigose“ 31-ojoje metinėje Baltijos kriminologų konferencijoje „Nusikaltimų kontrolės kultūra Baltijos regione“ [“Changes of legal culture in pre-trial investigation: decision making on coercive measures”] / Vilnius, Vilniaus universitetas, 2018-06-28–29.
12. *Visockas E.* Pranešimas „Searching for the effective and efficient crime prevention strategies“ Nacionalinio jaunųjų kriminologų forumo (Lenkija) konferencijoje „Nusikaltimai XXI amžiuje – galimybės ir iššūkiai kriminologijai“, 2018-05-10.

Publikacijos nerecenzuojamuose leidiniuose:

1. *Bikelis S.* Dėl nuomonės pateikimo apie turto konfiskavimo baudžiamąsias teisinės priemones ir jų taikymo praktiką // Teisės e-aktualijos, 2018, Nr. 2(15), p. 4–11. Prieiga per internetą: <http://teise.org/wp-content/uploads/2018/10/aktualijos-18_2_Nr15.pdf>.

2. *Bikelis S.* Dėl užsienyje nuteistų asmenų teistumo nustatymo // Teisės e-aktualijos, 2018, Nr. 2(15), p. 17–18. Prieiga per internetą: <http://teise.org/wp-content/uploads/2018/10/aktualijos-18_2_Nr15.pdf>.
3. *Nikartas S.* Už seksualinio pobūdžio nusikalstamas veikas teistų asmenų registrų veiksmingumo tyrimai užsienio valstybėse // Teisės e-aktualijos, 2018, Nr. 1 (14), p. 21–36. Prieiga per internetą: <http://teise.org/wp-content/uploads/2018/05/aktualijos-18_1_Nr14.pdf>.
4. *Nikartas S., Lankauskas M., Limantė A., Beliūnienė L., Namavičius J.* Nuomonė dėl baudžiamojo įstatymo galimo tobulinimo // Teisės e-aktualijos, 2018, Nr. 1(14), p. 4–20. Prieiga per internetą: <http://teise.org/wp-content/uploads/2018/05/aktualijos-18_1_Nr14.pdf>.
5. *Sakalauskas S., Namavičius J.* Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 43, 47, 54, 62, 63, 64, 681, 682, 71, 75, 90, 226 ir 227 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-10661 // Teisės e-aktualijos, 2018, Nr. 1(14), p. 37–62. Prieiga per internetą: <http://teise.org/wp-content/uploads/2018/05/aktualijos-18_1_Nr14.pdf>.
6. *Uscila R.* Mediation in the Lithuanian probation system // European Forum for Restorative Justice. Prieiga per internetą: <http://www.euforumrj.org/wp-content/uploads/2016/11/Vol_17_3.pdf>.

Informacijos pateikimas žiniasklaidai:

1. *Bazylevas I.* Interviu LRT radijo laidoje „Žinių amžius“ prekybos žmonėmis tematika, 2016-05-15.
2. *Lankauskas M.* Interviu *www.lrytas*. Pliauški apie Lietuvą? Rizikuoji 10 metų praleisti belangėje. Siužete nuo 2:25.
3. *Lankauskas M.* Interviu radijo stočiai M-1, Lietuvos rytui ir portalui TV3 dėl straipsnio apie privatumą ir telefoninių pokalbių klausymosi teisėtumą, 2016-09-29.
4. *Sakalauskas G.* Interviu LRT radijas laidoje „112“ apie žalos atlyginimą kaip lygtinio paleidimo sąlygą, 2016-02-29.
5. *Sakalauskas G.* Interviu *15min.lt* apie bausmę iki gyvos galvos, 2016-02-29. Prieiga per internetą: <<http://www.15min.lt/naujiena/aktualu/nusikaltimaiirnelaimes/dvieju-zmoniu-zudikui-20-metu-kalejimo-uz-ka-lietuvoje-sodinama-iki-gyvos-galvos-59-588551?all#print>>.
6. *Sakalauskas G.* Interviu *Delfi.lt* apie pusiaukelės namus, 2016-03-22. Prieiga per internetą: <<http://www.delfi.lt/projektai/atsakomybe-pokytis-zmogus/antras-sansas-ikalintiems-artimiausiu-metu-sieks-kuo-daugiau-paleisti-i-laisve-lygtinai.d?id=70753184>>.
7. *Sakalauskas G.* Interviu *Bernardinai.lt* apie pedofiliją, 2016-05-04. Prieiga per internetą: <<http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2016-05-04-gintautas-sakalauskas-svarbu-suvokti-kad-pedofilija-pirmiausia-yra-liga/143815>>.
8. *Tarasevičius P.* Interviu BNS apie teisėsaugos institucijų praktiką naudojant pinigų žymėjimą, 2016-05-17.
9. *Ūselė L.* LRT laidoje „Specialus tyrimas“ komentaras apie vaikams, nesulaukusiems baudžiamosios atsakomybės amžiaus, taikomas poveikio priemones, 2017-01-19.
10. *Bikelis S.* Pranešimas spaudai apie Prezidentės teikiamas pataisas, 2017-01-04. Prieiga per internetą: <<http://www.bns.lt/topic/1912/news/51648083/>>.
11. *Bikelis S.* Pranešimas spaudai, 2017-02-28. Prieiga per internetą: <<http://lietuvosdiena.lrytas.lt/aktualijos/teisninkai-pasitvirtinus-itarimams-mg-baltic-veikla-galetu-buti-apribota.htm>>.
12. *Ūselė L.* Interviu BNS: Teisėsauga turėtų keisti požiūrį į „beržinę košę“ ir vaikų gąsdinimą, 2017-02-19, BNS TEMA. Prieiga per internetą: <<http://www.bns.lt/topic/1912/news/52030165/>>; „Beržinė košė“ ir vaikų gąsdinimas bus vertinama kur kas griežčiau, 2017-02-19. Prieiga per internetą: <<http://lietuvosdiena.lrytas.lt/aktualijos/berzine-kose-ir-vaiku-gasdinimas-bus-vertinama-kur-kas-griezciau.htm>>; „Teisėsauga turėtų keisti požiūrį į „beržinę košę“ ir vaikų gąsdinimą“, 2017-02-19. Prieiga per internetą: <<http://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/teisesauga-turetu-keisti-pozhuri-i-berzine-kose-ir-vaiku-gasdinima.d?id=73796002>>; Eksperto komentaras su Rasa Tapiniene, Info TV, laida „Info diena“, 2017-02-22.
13. LRT radijo laida „Kita tema“, 2017-02-06 15:00. Tema: Ką mūsų bausmės sako apie mus pačius? Kai šalį sukrečia ypač žiaurūs nusikaltimai, išgirstame siūlymus griežtinti bausmes. Tačiau ar tai padeda? Lietuva Europoje pirmauja ne tik įkalintų žmonių skaičiumi, bet ir bausmių ilgumu, nors mūsų nusikaltimų statistika nėra išskirtinė. Laidos dalyviai: Rokas Uscila, Aurelijus Gutauskas, Česlovas Jocius, Simonas Nikartas. Laidos vedėja: Simona Aginskaitė. ID: 13599263.

14. *Nikartas S.* Interviu žiniasklaidai 2017-03-14 „Lietuvos ryto“ televizijai.
15. *Nikartas S.* Interviu žiniasklaidai 2017-03-23 Lietuvos radijo laidai „Ryto garsai“.
16. *Lankauskas M.* Dalyvavimas LR laidoje „Kita tema“, 2017-04-03. Prieiga per internetą: <http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1013666331/kita_tema_2017-04-03_15_05>.
17. *Lankauskas M.* Straipsnis [lrt.lt](http://www.lrt.lt) portale, 2017-04-09. Prieiga per internetą: <http://www.lrt.lt/naujienos/kalba_vilnius/32/168765/ekspertas_net_ir_nyderlanduose_narkotikai_nera_legalizuoti>.
18. *Lankauskas M.* Straipsnis [15min.lt](http://www.15min.lt), 2017-04-20. Prieiga per internetą: <<http://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/narkotiku-politika-lietuvoje-apie-kanapiu-dekriminalizavima-kalbeti-dar-anksti-taciau-del-grieztu-bausmiu-jau-abejojama-56-782698>>.
19. *Sakalauskas G.* Interviu straipsniui „Delfi“ „Stojo ginti už išžaginimą nuteisto ir vėl greitojoje pagalboje dirbančio felčerio: ar dabar reikia žmogų apmėtyti akmenimis?“ Daugiau: <<http://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/stojo-ginti-uz-iszaginima-nuteisto-ir-vel-greitojoje-pagalboje-dirbancio-felcerio-ar-dabar-reikia-zmogu-apmetyti-akmenimis.d?id=74930290>>.
20. *Sakalauskas G.* Interviu per „Žinių radiją“ apie siūlymą išplėsti priverstinio hospitalizavimo galimybes, 2017-10-20 13.20 val.
21. *Sakalauskas G.* Interviu per „Žinių radiją“ apie seksualinį priekabiavimą, 2017-11-13, 13.20 val.
22. *Nikartas S.* pasisakymas žiniasklaidoje (LNK, „Lietuvos ryto“ televizijai, delfi.lt) apie seksualinių nusikaltėlių registrą (2017-12-14): Delfi: <<https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/salaseviciute-neatsisako-atskiro-lytiniu-nusikalteliu-saraso-iniciatyvos.d?id=76543495>>.
23. *Nikartas S.* pasisakymas žiniasklaidoje „Lietuvos ryto“ TV (nuo 2:27 min.): <<https://tv.lrytas.lt/zinios/lietuvas-diena/2017/12/04/news/seime-svarstoma-ideja-kurti-seksualiniu-nusikalteliu-registra-3773879/>>.
24. *Bikelis S.* Interviu „Teisininkai kritikuoja planuojamą skelbti amnestiją: vos tik paleidi, kalėjimai vėl užsipildo“ portaluose *LRT.lt*, *15min* (2018 m.)
25. *Lankauskas M.* Interviu portale delfi, 2018-12-31. Prieiga per internetą: <<https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/dragoniskos-bausmes-del-mazo-kiekio-kanapiu-stebina-net-teisejus-pozicija-svelnina-ir-ramunas-karbauskis.d?id=79987807>>.
26. *Lankauskas M.* Interviu TV3 žinių laidai, 2018-12-31. Prieiga per internetą: <<https://www.facebook.com/100014625300024/videos/563958440768328/>>.
27. *Lankauskas M.* Dalyvavimas „Lietuvos žinių“ studijoje: Kur veda drakoniškos bausmės už suktinę? Diskusija apie psichotropinių medžiagų kiekio įtaką bausmėms, 2018-11-20. Prieiga per internetą: <<https://www.youtube.com/watch?v=6XCJIV0mKN0>>.

Parengti pranešimai žiniasklaidai ir Lietuvos teisės instituto interneto svetainėje:

1. Informacija BNS bei regioniniams laikraščiams apie M. Lankausko parengtą mokslinę publikaciją dėl telefoninių pokalbių klausymosi teisėtumo. 2016-09-29–30: <http://www.delfi.lt/mokslas/technologijos/mokslininkai-kelia-klausima-ar-lietuvoje-telefono-pokalbiu-klausomasi-teisetai.d?id=72427640>; <http://m.diena.lt/naujienos/lietuva/salies-pulsas/telefono-pokalbiu-klausymasis-teises-i-privatuma-pazeidimas-773521>; <http://www.15min.lt/mokslasit/straipsnis/technologijos/telefono-pokalbiu-klausymasis-teises-i-privatuma-pazeidimas-646-689901>; <http://www.penki.lt/Sauga-saugos-sprendimai/Telefoniniu-pokalbiu-klausymasis---teises-i-privatuma-pazeidimas.im?id=357535&tid=449>; <http://klaipeda.diena.lt/naujienos/lietuva/salies-pulsas/telefono-pokalbiu-klausymasis-teises-i-privatuma-pazeidimas-773521>; <http://kauno.diena.lt/naujienos/lietuva/salies-pulsas/telefono-pokalbiu-klausymasis-teises-i-privatuma-pazeidimas-773521>; <http://www.diena.lt/naujienos/lietuva/salies-pulsas/telefono-pokalbiu-klausymasis-teises-i-privatuma-pazeidimas-773521>; <http://www.elektronika.lt/naujienos/verslas/56539/telefono-pokalbiu-klausymasis-teises-i-privatuma-pazeidimas/>
2. Pranešimas žiniasklaidai apie R. Uscilos Europos atkuriamojo teisingumo forumo (angl. *European Forum for Restorative Justice*) platformoje publikuotą straipsnį „Mediacija Lietuvos probacijos sistemoje“. Prieiga per internetą: <<http://teise.org/lt/mediacija-probacijos-sistemoje-pasiteisino/>>.

3. Informacija apie naują „Teisės problemų“ numerį, kuriame publikuojamas P. Tarasevičiaus straipsnis apie Kriminalinės žvalgybos įstatymo spragas, 2016-09-22. Prieiga per internetą: <<http://teise.org/lt/kriminalines-zvalgybos-istatyme-spragas/>>.
4. Pranešimas apie naują „Teisės problemų“ numerį, kuriame publikuojamas J. Dešriūtės straipsnis apie duomenų apsaugą Lietuvoje, 2016 m. spalio 7 d. Prieiga per internetą: <<http://teise.org/lt/lietuvoje-turi-stipreti-asmens-duomenu-apsauga/>>.
5. Informacija apie prestižinį leidinį, kuriame publikuojami du LTI mokslininkų straipsniai: apie stebėjimo priemonių taikymą baudžiamojame justicijoje bei teismo ekspertų teisių reglamentavimo aspektus, 2016-10-13. Prieiga per internetą: <<http://teise.org/lt/lti-mokslininku-publikacijos-prestiziniame-kriminalistikos-leidinyje/>>.
6. Informacija apie dalyvavimą apskritojo stalo diskusijoje „Prekyba žmonėmis: naujos formos ir teisėsaugos vaidmuo ginant nukentėjusiojo interesus“, 2016-10-13. Prieiga per internetą: <<http://teise.org/lt/kovai-su-prekyba-zmonemis-reikalinga-sistema/>>.
7. Informacija apie dalyvavimą konferencijoje prekybos žmonėmis tema, 2016-12-05. Prieiga per internetą: <<http://teise.org/lt/prekyba-zmonemis-mokslininko-akimis/>>.
8. Pranešimas žiniasklaidai apie P. Tarasevičiaus pranešimą tarptautiniame moksliniame-praktiniame seminare „Technologijos ir žmogaus teisės“, 2016-12-09. Prieiga per internetą: <<http://teise.org/lt/events/kaip-issaugoti-zmogaus-teises-pletojantis-siuolaikinems-technologijoms/>>.

Mokslinės išvados, pasiūlymai dėl teisės aktų projektų (MTEP darbai):

1. Išvados įstatymo projektui Nr. XIIP-3533 (dėl Bausmių vykdymo kodekso 40, 41 94 str. pakeitimo). LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2016-01-18.
2. Dėl Baudžiamojo kodekso papildymo 182¹ straipsniu dėl manipuliacijų sporte, projektas XIIP-3184. LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2016-01-27.
3. Mokslinė išvada dėl galimybės atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės asmenis-pranešėjus apie korupcinio pobūdžio veikas. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, 2016-02-01.
4. Dėl išvadų pateikimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3741 (Probacijos įstatymas). LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2016-02-09.
5. Dėl išvados pateikimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3742 (Baudžiamojo proceso kodekso eilės straipsnių pakeitimo). LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2016-03-08.
6. Dėl išvados pateikimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3464 (Baudžiamojo kodekso 129 straipsnio pakeitimo: siūloma griežtinti žemutinę sankcijos ribą už kvalifikuotus nužudymus ir vietoje aštuonerių metų numatyti vienuolikos metų minimalią laisvės atėmimo bausmę). LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2016-03-09.
7. Dėl išvados pateikimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3832 (LR ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 18 ir 41 str. pakeitimas). LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2016-03-09.
8. Dėl Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstatymo Nr. X-1384 2, 3, 4 ir 11 str. pakeitimo įstatymo. LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2016-03-16.
9. Dėl pasiūlymų pateikimo Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl 2013/48/ES dėl teisės turėti advokatą vykstant baudžiamajam procesui. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, 2016-03-21.
10. Dėl Lietuvos Respublikos organizuoto nusikalstamumo užkardymo ir kontrolės įstatymo projekto. LR Seimo Žmogaus teisių komitetui, 2016-05-19.
11. Nuomonė dėl Baudžiamojo kodekso papildymo 151² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-3632. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, 2016-05-25.
12. Nuomonė dėl Baudžiamojo kodekso 135 str. papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-3954 (Įtvirtinti naują sunkaus sveikatos sutrikdymo kvalifikuojantį požymį). Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, 2016-05-25.

13. Dėl senaties instituto baudžiamojo teisinio reguliavimo tobulinimo galimybės (mokslinė išvada). LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2016-07-01.
14. Dėl išvados pateikimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4399 (Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 ir 20 str. pakeitimo). LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2016-09-05.
15. Išvada dėl Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 22 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3447. LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2016-09-05.
16. Išvada dėl įstatymų projektų Nr. XIIP-4309-4313 (Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 38 str. pakeitimo, Administracinių nusižengimų kodekso 589, 614, 633 str. pakeitimo). LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2016-09-27.
17. Dėl pasiūlymų Baudžiamojo proceso kodekso 254 str. 4 dalies ir 327 str. 1 punkto (dėl senaties). Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, 2016-12-06.

Išvados pateiktos žodžiu posėdžiuose dėl šių projektų Baudžiamojo proceso kodekso priežiūros komitete prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos:

- 2016-05-04 pateiktos žodinės pastabos dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 28, 219, 261, 304 ir 408 straipsnių pakeitimų įstatymo projekto Nr. XIIP-3455. Įstatymu projektu siūloma Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnyje nustatyti, kad nukentėjusiuoju gali būti pripažįstamas ne tik fizinis, bet ir juridinis asmuo.
- 2016-06-02 pateiktos žodinės pastabos dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 3, 22, 57, 58, 256, 293, 312, 317, 320, 322 ir 324 straipsnių pakeitimo, 34 straipsnio ir XXX skyriaus pripažinimo netekusiais galios įstatymo projekto Nr. XIIP-4116. Įstatymų projektuose siūloma atsisakyti privataus kaltinimo instituto, paliekant tik valstybinį kaltinimą.
- 2016 m. spalio 10 d. pateiktos išvados dėl BK ir BPK normų, skirtų juridinių asmenų baudžiamosios atsakomybės problemoms spręsti.
- 2016 m. spalio 19 d. Seimo Žmogaus teisių komitetui žodžiu pateiktos pastabos Organizuoto nusikalstamumo užkardymo ir kontrolės įstatymo projekto XIIP-4041 ir lydymųjų projektų, centrinis klausimas – civilinės konfiskacijos reguliavimas.

2017 m.

1. *Dešriūtė J.* Nuomonė Teisingumo ministerijai dėl 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2016/343 „Dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo“ įgyvendinimo.
2. *Rudzkis T.* Nuomonė dėl 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2016/343 „Dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo“ įgyvendinimo.
3. *Ūselė L., Nikartas S.* Dėl individualaus vaiko vertinimo baudžiamajame procese, Teisingumo ministerijai, 2017-03-30.
4. *Ūselė L., Sakalauskas G.* Dėl naujos redakcijos Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 pakeitimo įstatymo projekto ir jį lydinčių teisės aktų projektų (Nr. XIIP-354 – XIIP-360), 2017-03-10, pateikta LR Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui.
5. *Nikartas S.* Parengta ir 2017-05-02 pateikta LR Seimui išvada „Dėl baudžiamojo kodekso 129, 140 ir 163 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-327“.
6. *Tarasevičius P.* Parengta išvada „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 181, 184, 187, 188, 209, 218, 220, 256, 312 ir 367 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-345“, 2017-05-02.
7. *Tarasevičius P.* Parengta išvada „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 3¹, 43, 214, 220 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-381“, 2017-05-02.
8. *Ūselė L., Sakalauskas G.* Išvada „Dėl Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-354“, 2017-06-05, pateikta LR Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui.

9. *Sakalauskas G.* Mokslinė išvada LR BK 75 straipsnio pakeitimo projektui Nr. XIIP-708, 2017-06-15.
10. *Tarasevičius P.* Mokslinė išvada „Dėl Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymo nuostatų, reglamentuojančių suimtųjų teisę į susirašinėjimą“, 2017-08-02.
11. *Sakalauskas G., Namavičius J.* Mokslinė išvada LR BK pakeitimo ir papildymo įstatymo projektui Nr. XIIP-1066, 2017-09-25.
12. *Namavičius J.* Išvada „Dėl politinių organizacijų teisinio įvertinimo tranzitiniame periode – lyginamasis aspektas“, 2017-10-13.
13. *Namavičius J.* Išvada LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui „Dėl išvados pateikimo projektams Nr. XIIP-1080-1083 dėl prokurorams priskirtos nuosprendžių kontrolės funkcijos atsisakymo“, 2017-10-24.

2018 m.

1. Dėl įstatymo projekto Nr. XIIP-4638 (Baudžiamojo kodekso 172 str. pakeitimo) (LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2018-01-15).
2. Dėl Bausmių vykdymo kodekso 70 str. 6 d. taikymo (LR Seimo kontrolieriui 2018-01-16).
3. Nuomonė dėl Baudžiamojo įstatymo galimo tobulinimo (Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, 2018-01-18).
4. Nuomonė dėl suimtųjų ir nuteistųjų teisės mokytį ir bendrauti telefonu su gynėju (LR Seimo kontrolieriui, 2018-02-06).
5. Tyrimų, susijusių su lytinių nusikaltėlių registras skirtingose Europos Sąjungos ir kt. šalyse, analizė (LR Seimo narei Rimantei Šalaševičiūtei, 2018-03-02).
6. Dėl užsienyje nuteistų asmenų teistumo nustatymo (Informatikos ir ryšių departamentas prie VRM 2018-04-09). Nuomonė dėl pasiūlymų teisės aktams tobulinti (dėl naujų alternatyvų laisvės atėmimui; dėl lygtinio paleidimo) (Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, 2018-04-09).
7. Dėl Baudžiamojo proceso kodekso 444 str. pakeitimo poreikio (LR Seimo Žmogaus teisių komitetui, 2018-04-10).
8. Dėl įstatymų projektų Nr. XIIP-1567-1569, Nr. XIIP-1875-1876 ir Nr. XIIP-2013 (Dėl saugaus eismo automobilių keliais įstatymo; Dėl administracinių nusižengimų kodekso 415 ir 589 ir kt. str. pakeitimo) (LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2018-06-06).
9. Dėl LR Baudžiamojo proceso kodekso eilės str. pakeitimo ir 3¹ str. pripažinimo netekusiu galios (LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2018-06-18).
10. Dėl Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo Nr. X-1702 pakeitimo (Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, 2018-07-11).
11. Nuomonė dėl turto konfiskavimo teisinės priemonės ir jos taikymo praktikos (Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, 2018-09-10).
12. Dėl Baudžiamojo kodekso 310 str. pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-988(2) (LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2018-10-03).
13. Dėl įstatymo projekto Nr. XIIP-1520 (Dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo) (LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2018-10-03).
14. Dėl dirbančių nuteistųjų valstybinio socialinio draudimo reglamentavimo proporcingumo, nuteistųjų galimybės dirbti ir galimai nepagrįstai ribojamų šių asmenų teisių (LR Seimo kontrolieriui, 2018-11-12).
15. Dėl įstatymų projektų Nr. 18-12583 suderinimo (Dėl laisvės atėmimo taikymo Lietuvos baudžiamojoje justicijoje) (Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, 2018-11-13).
16. Dėl neteisėto praturtėjimo prevencijos įstatymo ir Baudžiamojo kodekso 189¹ str. pakeitimo projekto Nr. 18-12904 (Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, 2018-11-20).
17. Dėl įstatymo projekto Nr. XIIP-1884 (Baudžiamojo kodekso 178, 189 ir 203 str. pakeitimas) (LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2018-11-23)

18. Dėl korupcijos prevencijos modelio Lietuvoje tobulinimo krypčių (Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, 2018-12-19).

Dalyvavimas darbo grupėse:

1. *Ūselė L.* Dalyvavimas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje pasitarime dėl smurto prieš vaikus sąvokos, 2017-01-31.
2. *Ūselė L.* Dalyvavimas Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto klausymuose dėl Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-354, 2017 m. birželio 7 d. 10.00 val.
3. *Ūselė L.* Dalyvavimas darbo grupėje dėl Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių ar auklėjamojo poveikio priemonės įgyvendinimo savivaldybėje organizavimo, koordinavimo ir kontrolės rekomendacijų projektui parengti (Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro direktoriaus 2017 m. vasario 3 d. įsakymas Nr. (1.3)V-13 „Dėl darbo grupės sudarymo“) posėdis vasario 10 d. 10.00 val.; posėdis 2017 m. vasario 28 d. 9.30 val.; posėdis kovo 13 d. 9.30 val.; posėdis kovo 20 d. 9.30 val.; kovo 17 d. 9.00 val.
4. *Bikelis S.* Dalyvavimas LR Seimo TTK – Organizuoto nusikalstamumo užkardymo ir kontrolės įstatymo projekto klausymuose (2017 m. gegužės 17, 24 ir 31 d.).
5. *Bikelis S.* Dalyvavimas Organizuoto nusikalstamumo užkardymo ir kontrolės įstatymo projekto aptarime Policijos departamente (2017 m. gegužės 29 d.).
6. *Limantė A.* Dalyvavimas Jungtinių Tautų Narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuro (angl. *United Nations Office on Drugs and Crime, UNODC*) ekspertų grupės susitikime apie teisinės pagalbos kokybę.

6. PASTABOS APIE PROGRAMOS VYKDYMO EIGĄ

Įgyvendinant programą teko susidurti su mokslo darbuotojų kaitos problema. Penki programos vykdytojai nutraukė darbo sutartį su LTI. Nuo 2017 metų vidurio buvo priimti du nauji mokslo darbuotojai bei viena mokslo darbuotoja grįžo iš vaiko priežiūros atostogų. Mokslinių darbuotojų kaitos priežastys – įvairios: praktinių įgūdžių ir darbo patirties įgiję darbuotojai dėl nepakankamo finansavimo renkasi geriau atlyginamą darbą valstybės tarnyboje arba privačiame sektoriuje (2017 metais du darbuotojai perėjo dirbti į STT); dėl šeimyninių aplinkybių (pvz., išeina vaiko priežiūros atostogų).

Programos įgyvendinimui buvo skiriamas nepakankamas bazinis valstybės biudžetinis finansavimas, kuris atsiliepia ir ilgalaikių programų vykdymui, kadangi ne mažiau 50% skiriamo finansavimo institutui, atsižvelgiant į institucijos mokslinės veiklos vertinimo rezultatus, buvo skiriama ilgalaikės programos vykdymui. Vadovaujantis Vyriausybės nutarimu Nr.149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo“ (TAR, 2017-03-09, Nr. 4060) patvirtinto „Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų moksliniams tyrimams, eksperimentinei plėtrai ir meno veiklai plėtoti skyrimo mokslo ir studijų institucijoms tvarkos aprašo“ (toliau – Aprašas) 9 p.¹ ir 13 p., naudojant vertinamųjų vienetų įverčius, Aprašo 10 punkte nustatytus MTEP veiklos vertinimo kriterijų svorio koeficientus ir atsižvelgiant į vertinamųjų vienetų dydžius, išreikštus jų mokslininkų visos darbo dienos atitikmenimis, apskaičiuojami universitetų ir institutų palyginamojo ekspertinio vertinimo suminiai įverčiai kiekvienoje mokslo srityje. Vadinasi skirstant lėšas institucijoms pagal mokslo ir studijų institucijų mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimo rezultatus, nenumatomos lėšos kito mokslo ir studijų institucijų personalo (jaunesnieji mokslo darbuotojai ir kiti tyrėjai), kurie vykdo mokslinę tiriamąją veiklą ir kurie nėra mokslininkai (tyrėjas, neturintis mokslo daktaro laipsnio, bet pagal Mokslo ir studijų įstatymo (toliau – MSI) 72¹ str. 5 d. 5 p. jų atlyginimas prilyginamas mokslo darbuotojo pareigybei), išlaikymui. Atitinkamai galima spręsti, kad Vyriausybės patvirtintame Apraše ignoruojama dalis mokslo darbuotojų, kurie numatyti MSI 66 str. 1 d. ir 8 d., t.y. jaunes-

¹ Vykdamas palyginamąjį ekspertinį vertinimą vertinama universitetų ir institutų ar jų dalių (toliau – vertinamieji vienetai) MTEP veikla. Vertinamieji vienetai turi veikti vienoje mokslų srityje ir būti ne mažesni kaip 5 mokslininkų visos darbo dienos atitikmenys.

niuosius mokslo darbuotojus, mokslininkus stažuotojus, kitus tyrėjus, kurių pareigybes nustato mokslo ir studijų institucijos. Atkreiptinas dėmesys, jog toks poįstatyminiuose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas neatitinka MSĮ 66 ir 72¹ straipsniuose nustatyto reguliavimo, kuriame nustatytos mokslo darbuotojų pareigybės, įskaitant tyrėjus ir jaunesniuosius mokslo darbuotojus bei jų pareiginės algos koeficientai. Nors vykdant ilgalaikes mokslo programas tyrėjų ir jaunesniųjų mokslo darbuotojų mokslinės veiklos rezultatai yra apskaitomi, taip pat šių pareigybių mokslinės veiklos rezultatai yra apskaitomi vertinant mokslo instituciją, kaip vertinamąjį vienetą tiek tarptautiniame palyginamajame vertinime (MOSTOS), tiek kasmetiniame mokslinės veiklos vertinime (LMT), tačiau valstybės biudžeto lėšos jų mokslinės veiklos finansavimui institucijai nėra skiriamos. Todėl, vykdant šią ilgalaikę tarpinstitucinę programą jaunųjų mokslininkų ir tyrėjų finansavimas buvo padengtas iš ūkiui ir administravimui skirtų lėšų, nebuvo skatinama didesnė jaunųjų mokslininko potencialo įtrauktis ir šių asmenų parengimas savarankiško mokslininko karjerai, kadangi net ir esant aukštiesiems Instituto mokslinės veiklos vertinimo rezultatams (pvz. pagal tarptautinį palyginamąjį mokslinės veiklos vertinimą Instituto mokslinė kokybė – 3 balai, mokslinių tyrimo socio-ekonominis poveikis – 4 balai; veiklos perspektyvumas – 5 balai²), tačiau skirstant bazinį valstybės finansavimą Institutui, skirstomos lėšos buvo skaičiuojamos išimtinai tik nuo MVDDA (visą darbo dieną dirbančių mokslininkų, turinčių dr. laipsnį) skaičiaus, taip neįtraukiant tyrėjų bei jaunesniųjų mokslo darbuotojų.

Nežiūrint į galimai netinkamą poįstatyminiais teisės aktais nustatytą valstybės biudžetinio finansavimo skyrimą, 2016–2018 m. programa sėkmingai įvykdyta ir suplanuoti mokslinės veiklos rezultatai ne tik pasiekti, bet ir viršyti:

- 1) atliktos 4 mokslo studijos (planuota – 4 mokslo studijos ir/arba 2 monografijos);
- 2) publikuoti 44 mokslo straipsniai (planuota – 42), iš kurių 28 (planuota – 18) publikuoti žurnaluose, patenkančiuose į tarptautines duomenų bazes;
- 3) atlikti 58 kiti MTEP darbai (planuota – 10): pateiktos 52 išvados (žodžiu ir raštu) dėl teisės aktų ir jų projektų, dalyvauta 6 darbo grupėse;
- 4) mokslo renginiuose perskaityti 52 (planuota – 28) pranešimai;
- 5) pateikta 41 (planuota – 40) sklaidos priemonių.

Programą vykdančios institucijos
vadovas

(parašas)

(vardas, pavardė)

² Lithuania: Comparative Expert Assessment of R&D Activities | 2018. Prieiga per internetą: https://www.mosta.lt/images/vertinimas/Benchmarkingo_ataskaitos/2018/2018%20LITHUANIA-COMPARATIVE%20EXPERT%20ASSESSMENT%20OF%20RD%20ACTIVITIES-SOCIAL%20SCIENCES.pdf?v=3